

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני' באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים. ובחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכים. ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים. ועושין כל צורכי הרבים. ומציינין את הקברות. ויוצאין אף על הכלאים:

גמ': **תנן**, באחד באדר **משמיעין על השקלים**. ולמה **דווקא באחד באדר**? כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן, ויתירם תרומת הלשכה מן התרומה החדשה בזמנה באחד בניסן. ואמר רבי שמואל בר רב יצחק, **הסיבה שתורמים דווקא באחד בניסן מפני שסמכו תרומת הלשכה כתחלתה**. דכתיב [שמות מ יז] ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוּקם המשכן. ותני עלה. ביום שהוקם המשכן, בו ביום נתרמה התרומה. רבי טבי **ורבי יאשיה אמרו** בשם כהנא, נאמר כאן [במדבר כח יד] **עלת חדש בחדשו לחדשי השנה**. ונאמר להלן [שמות יב ב] **החדש הזה ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה**. מה חדשי שנאמר להלן, אין מונין אלא מניסן. אף חדשי שנאמר כאן, אין מונין אלא מניסן. א"ר יונה, שבק רבי טבי ראשה דמתניתא, ואמר סופה דלא כן ולא היה צריך לעשות כך כיוון שלא מובן ההקשר למחצית השקל **והיה לו לומר כהדא דתני** [במדבר כח יד] **זאת עולת חדש בחדשו**. יכול יהא תורם בכל חדש וחדש? ת"ל **בחדשו לחדשי השנה**. בחודש א' הוא תורם לכל חדשי השנה. יכול באיזה חדש שירצה? נאמר כאן חדשי, ונאמר להלן חדשי. מה חדשי שנאמר להלן, אין מונין אלא מניסן. אף חדשי שנאמר כאן, אין מונין אלא מניסן. **תנן**, באחד באדר משמיעין על השקלים. מהו משמיעין? רב הונא אמר מכריזין. היך מה דאת אמר [דברי הימים ב כד ט] ויתנו קול ביהודה ובירושלם **להביא לה' משאת משה עבד האלקים על ישראל במדבר סיני**. תמן תנינן, אין בין אדר הראשון לאדר השני, אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים. **אמר ר' סימון** בשם ר' יהושע בן לוי, אף שימוע שקלים וכלאים ביניהם. [דף א עמוד ב] א"ר יוסי ויאות. כלום אמרו משמיעין על השקלים, לא כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן? אם אתה אומר באדר ראשון, עד כדון אית **תמן** שיתין יומין. כלום אמרו יוצאין אף על הכלאים, לא כדי שיהיו הצמחין ניכרין? אם את אומר באדר ראשון, עד כדון אינון דקיקין. רבי חזקיה שאל. מעתה, בני בבל יהיו משמיעין על השקלים מראשו של חורף, כדי שיביאו ישראל שקליהן בעונתן ויתירם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן? התיב ר' עולא קומי רבי מנא. **למה שיצטרכו בני בבל לתרום קדם?** והא תנינן, בג' פרקים בשנה תורמין את הלשכה. בפרוס הפסח, בפרוס העצרת, בפרוס החג. נימר אילין דקריבין בפרוס הפסח. אילין דרחיקין בפרוס העצרת. ואילין דרחיקין מנהון בפרוס החג? א"ל, **התרומה כולה כאחת היא באה**. ולמה אמרו בג' פרקים **תרמים את הלישכה?** כדי לעשות פומבי לדבר **שלכל אחד מישראל חלק בקרבנות**. אמר ר"י בר פזי בשם רבי, הן נקרא [דף ב עמוד א] ולא נבעת? לטובה [שמות לה כב] **הק כל נדיב לב**. לרעה [שם לב ג] ויתפרקו כל העם וגומר. לטובה [שם יט יז] ויוצא משה את העם. לרעה [דברים א כב] ותקרבו אלי כלכם. לטובה [שמות טו א] אז ישיר משה ובני ישראל. לרעה [במדבר יד א] ותשא כל העדה וגו'. א"ר חייא בר אבא **ועוד כתיב** [צפניה ג ז] **אכן השכימו השחיתו**. **שכל** השחתה שהיו עושין, בהשכמה היו עושין אותה. א"ר אבא בר אחא, אין את יכול לעמוד על **אופיה של אומה** זו. נתבעין לעגל ונותנין. נתבעין למשכן ונותנין. תנא ריב"ח. כל ציווי התרומה למשכן באה כדי לכפר על חטא העגל **כהדא מתניתא דתניא** [שמות כה יז] **ועשית כפורת זהב טהור**. יבא זהב של כפורת, ויכפר על זהב של עגל. אמר ר"ח בשם רשב"ג. ג' תרומות נאמרו בפרשה הזאת. תרומת אדנים, ותרומת שקלים, ותרומת המשכן. [שם ב] דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' זו תרומת אדנים. מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. זו תרומת שקלים. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. זו תרומת המשכן. תרומת המשכן למשכן, מה שירצו **יביאו**. תרומת שקלים לקרבן, מה שירצו **יביאו ובלבד** שיהא יד כולן שוה. שנאמר העשיר לא ירבה והדל לא ימעט. **תרומת אדנים לאדנים** [שם ל טו]. אמר רבי אבון, אף בפרשה הזאת כי תשא שקראים בשבת שקלים נאמר בה ג' תרומות [שם יג] **מחצית השקל תרומה לה**. יתן תרומת ה' לתת את תרומת ה'. בט"ו בו קורין את המגילה בכרכים. לא כן אמר רבי חלבו, דרב הונה **ורב אמרו** בשם ר"ח רבה, הכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה ולמה הזכיר רק את יום ט"ו? **התנא לא בא ללמד הלכות**

מגילה אלא כל כוונתו ללמדך שכל המצות הנוהגות באדר שני, אינן נוהגות באדר ראשון. ולזה די בדוגמא אחת, וכיוון שעסק במנהגים שנוהגים בט"ו, הזכיר גם מקרא מגילה בכרכים שחל בט"ו. ר' יוסה ור' אחא הוון יתבין. א"ר יוסה לר' אחא, לא מסתברא שדברי רבי חלבו, שאמר שאם קרא בי"ד יצא ואן צריך לחזור ולקרא בט"ו, זה דווקא לשעבר שכבר עבר ט"ו. אבל להבא לכתחילה לא וחיבב לחזור ולקרא בט"ו. דהא תני מקום שנהגו לקרותה שני ימים מספק, קורין אותה שני ימים ואם אפילו לכתחילה בן כרך יוצא בי"ד למה לקרא יומים? הרי קראו בי"ד. א"ל אוף אנא סבר כן. אמר רבי מנא [דף ב עמוד ב] ויאות, אילו בן כרך משקרייא בי"ד אינו חוזר וקרייא בט"ו, שמא שומעין לז' אם את אומר כן, נמצאת עוקר זמן כרכים בידיך. תני רשב"ג אומר, מצוות הנוהגות באדר שני, אינן נוהגות בראשון. חוץ מהספד ותענית שהן שווין בזה ובזה. ר' אבא ור' ירמיה אמרו בשם רב, ור' סימון אמר בשם ריב"ל, הלכה כרשב"ג. רב הונא רבה דציפורין אמר, הנהיג רבי חנינה בציפורין כהדא דרשב"ג. לא אמר אלא הנהיג, הא להלכה, לא. אבל לענין שטרות, כותבין אדר ראשון אדר א', ואדר שני כותבין אדר סתם אדר. ר"י אומר, אדר ראשון סתם, אדר שני כתבין אדר תניין אדר ב': תנן, מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים. ועושין כל צרכי רבים: אלו הן צרכי רבים. דנין דיני ממונות דיני נפשות ודיני מכות. ופודין ערכין וחרמים והקדישות. ומשקין את הסוטה. ושורפין את הפרה. ועורפין עגלה ערופה. ורוצעין עבד עברי. ומטהרין את המצורע. ומפרקין את המנעל מעל גבי האימום, ואין מחזירין אותו. תמן תנינן, משקין בית השלחין במועד. ומציינין על הקברות. לא כבר ציינו מאדר? תיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו: ויוצאין אף על הכלאים בחול המועד פסח. לא כבר יצאו מאדר? תיפתר שהיתה השנה אפילה, ואין הצמחין ניכרין. תנן, ומציינין את הקברות. מניין לציון? ר' ברכיה ור' יעקב בר בת יעקב אמרו בשם ר' חונייא דברת חוורין, ואמרי לה ר' יוסה ור' יעקב בר אחא אמרו בשם ר' חונייא דברת חוורין, ואמרי ליה ר' חזקיה ור' עוזיאל בריה דרב חונייא דבית חוורין אמרו בשם ר' חונייא דבית חוורין שנאמר [ויקרא יג מה] טמא טמא יקרא. כדי שתהא הטומאה קוראה לך בפיה, ואומרת לך פרוש. אמר ר' אילא בשם ר' שמאל בר נחמן מדכתיב [יחזקאל לט טו] ועברו [דף ג עמוד א] העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון. עצם, מכאן שמציינין על העצמות. אדם, מיכן שמציינין על השדרה והגלגולת. ובנה, מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה. דאם אומר את ע"ג אבן תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו, שלא יסמן על הטמאה אלא לידו במקום טהרה. ציון, מיכן לציון. מצא אבן אחת מצויינת, אף ע"פ שאין מקיימין עשין כן, המאהיל עליה טמא. שאני אומר, מת מצויין והיה נתון תחתיה שאדם שלא בקיא בהלכה ציין על גבי הטומאה. היו שתים, המאהיל עליהן טהור, וביניהן טמא. אם היה חורש בינתיים, הרי הן כיחידיות, שביניהן טהור ותחתיהן טמא. תני אין מציינין על הבשר, שמא נתעכל הבשר. ר' יוסטא בר שונם בעא קומי ר' מנא, ולא נמצא מטמא טהרות למפרע? א"ל, מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק א הלכה ב

מתני': אמר ר' יהודה, בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן. משרבו עוברי עבירה, היו משליכין לדרכים. אח"כ התקינו שיהו מפקירין את כל השדה:

גמ': ר' יהודה אומר כו'. תניא אמר ר' יהודה, בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן, והיו שמחים ב' שמחות. אחת שהיו מנכשין שדותיהן, ואחת שהיו נהנין מן הכלאים. משרבו עוברי עבירה, היו משליכין על הדרכים. אף על פי כן היו שמחים שהיו מנכשין שדותיהן. התקינו שיהו מפקירין כל השדה כולה. ומניין שהפקר ב"ד הפקר? דכתיב [דף ג עמוד ב] [עזרא י ח] וכל אשר לא יבא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים, יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. מניין שהיא פטורה מן המעשרות? רבי יונתן בריה דרב יצחק בר אחא שמע לה מן הדא דתנן, אין מעברין את השנה, לא בשביעית ולא במוצאי שביעית. ואם עיברוה, הרי זו מעוברת. וחודש א' שהוא מוסיף בשביעית, לא פטור ממעשרות הוא? עד כדון שביעית ברור למה לא מוסיפין, מוצאי שביעית מאי טעמה? א"ר בון, שלא לרבות באיסור חדש. אמר ר' זעירה בשם ר' אלעזר, הדא דאת אמר שאן מעברים שביעית, עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, אבל משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ,

היא שביעית היא של שאר שני שבוע: א"ר מנא, הדא דאת אמר שאן מעברים מוצאי שביעית, בראשונה שהיו השנים כתקנן והתבואה הייתה מתבשלת בזמנה קדם פסח. אבל עכשיו שאין השנים כתקנן, היא שביעית היא שאר שני שבוע. תני, של בית רבן גמליאל עיברוה במוצאי שביעית מיד. א"ר אבון, אין מן הדא אתה רוצה להביא ראיה שהפקר ב"ד הפקר, לית את ש"מ כלום שאולי זה גזרת הכתוב שהרי התורה צוותה לעבר דכתיב [דברים טז א] שמור את חודש האביב שומריהו שיבוא בחידושו. והיידא אמרה דא שהפקר ב"ד הפקר? הא דתנן גדיש שלא לוקט תחתיו, כל הנוגעות בארץ הרי הן של עניים. ואמר ר' אמי בשם ר' שמעון בן לקיש, דב"ש היא שסוברים הפקר לעניים הפקר. דאי כב"ה, עניים אוכלים ומעשרין. וא"ל ר' יוסי, שמענו שהוא פטור ממעשר ד"ה משום קנסא שהפקר ב"ד הפקר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק א הלכה ג

מתני': בחמשה עשר בו, שולחנות היו יושבין במדינה. בכ"ה בו, ישבו במקדש. משישבו במקדש התחילו [דף ד עמוד א] למשכן. את מי ממשכנין? ליום וישראלים וגרים ועבדים משוחררים. אבל לא נשים ועבדים וקטנים. וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו, שוב אינו פוסק. אין ממשכנין את הכהנים מפני דרכי שלום. אמר ר' יהודה, העיד בן בוכרי ביבנה, כל כהן ששוקל, אינו חוטא אבל אינם חייבים. אמר לו רבן יוחנן בן זכאי, לא כי. אלא כל כהן שאינו שוקל, חוטא. אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן [ויקרא ו טז] וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל. הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו, היאך נאכלין:

גמ': אין ממשכנין את הקטנים: הא לתבוע, תובעין. הדא דתימר, בשהביא שתי שערות. אבל אם לא הביא שתי שערות, לא בדא. ולמשכן אין ממשכנין אף על פי שהביא ב' שערות. כיני מתני', אין ממשכנין את הכהנים מפני דרך הכבוד: תנן, אמר ר' יהודה, העיד בן בוכרי ביבנה, כל כהן ששוקל, אינו חוטא: א"ר ברכיה, טעמא דרבן יוחנן בן זכאי דכתיב [שמות ל יג] זה יתנו. זה בגמטריא י"ב י"ב שבטים יתנו. אמר ר' טבי בשם רב המנונא, כן משיבין חכמים לרבי יהודה שפטר כהנים ממצית השקל. מפני שאם יהיו שותפים במנחת העומר ושתי הלחם יהיו טעונים שרפה כמו כל מנחת כהן. כשם שחטאת יחיד מתה, ואין חטאת ציבור מתה. כך מנחת כהן יחיד קריבה כליל, ואין העומר ושתי הלחם ולחם הפנים שהם מנחת הציבור קריבה כליל. וקשיא, משיבין לאדם דבר שאינו מודה בו? והרי רבי יהודה סובר שחטאת ציבור מתה דתנן, שאין חטאת ציבור מתה. ר' יהודה אומר, תמות. נראה שלרבי יהודה ציבור זה שותפות של יחידים. ואילו לרבנן ציבור זה ישות חדשה [דף ד עמוד ב] והוא מוטיב לן, המנחות אם יקנו בכסף שתרמו הכהנים זו לא נדבת יחיד היא? ואינון מתיבין ליה, מכיון שנמסרה לציבור, כמי שהיא נדבת ציבור. כתיב [שמות ל יג] כל העובר על הפקודים. ר' יהודה ור' נחמיה. חד אמר, כל דעבר בימא יתן. וחרנא אמר, כל דעבר על פיקודייתא יתן. מאן דאמר כל דעבר בימא יתן. מסייע לר"י בן זכאי. מ"ד כל דעבר על פיקודייתא יתן מסייע לבן בוכרי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק א הלכה ד

מתני': אף על פי שאמרו במשנה הקדמת אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים, אבל אם שקלו מקבלין מידן. הנכרי והכותי ששקלו, אין מקבלין מהן. ואין מקבלין מידם, קיני זבין, וקיני זבות, וקיני יולדות, וחטאות ואשמות. זה הכלל, כל שנידר ונידב, מקבלין מידן. וכל שאין נידר ונידב, אין מקבלין מידן. וכן מפורש על ידי עזרא, שנאמר [דף ה עמוד א] [עזרא ד ג] לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו. ואלו שחייבין בקלבון. ליום, וישראלים, וגרים, ועבדים משוחררים. אבל לא כהנים, ונשים, ועבדים, וקטנים. השוקל על יד בשביל

כהן, על יד האשה, על יד עבד, על יד קטן, פטור. ואם שקל על ידו ועל יד חבירו, חייב בקלבון אחד. ור' מאיר אומר, שני קולבנות. הנותן סלע ונוטל שקל, חייב שני קולבנות. השוקל על יד עני, ועל יד שכינו, ועל יד בן עירו, פטור. ואם הלום, חייב. האחין השותפין שחייבין בקלבון, פטורין ממעשר בהמה. וכשחייבין במעשר בהמה, פטורין מן הקלבון. וכמה הוא קלבון? מעה כסף, דברי ר"מ. וחכ"א, חצי מעה:

גמ': **תנן**, אף על פי שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים, אבל אם שקלו מקבלין מידן. אם שקלו מקבלין מידן, הא לתבוע אין תובעין. הכא את אמר, את מי ממשכנין? לויים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים. אבל לא נשים ועבדים וקטנים. הא לתבוע תובעין. והכא את אמר אין תובעין? ל"ק, כאן בשב"א ב' שערות, וכאן בשלא הביא ב' שערות: הנכרי והכותי כו'. א"ר אבא, תיפטר כמ"ד כותי כנכרי. דאתפלגון, כותי כנכרי דברי רבי. רשב"ג אומר, כותי כישראל לכל דבר. אמר ר' אלעזר, מתני' בנכרים, הא בכותים, לא, וצריך לגרוס הנכרי ולא גרסים כותי. ותני כן [ויקרא א ב] כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן. אדם, לרבות את הגרים וכותים גרים הם [ויקרא א ב] מכם, להוציא את המומרים. מתני' פליגא על ר' אלעזר דתנן, אין מקבלין מידם, קיני זבין וזבות, קיני יולדות. וכי יש קיני זבין וזבות בעכו"ם? אלא רישא בעכו"ם, וסיפא בכותים. כן הוא, רישא בעכו"ם וסיפא בכותים. אמר ר' יוחנן, בתחילה בזמן בניין המקדש אין מקבלין מהם, לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים. ובסוף מקבלין מהן דבר שאינו מסוים, ואין מקבלין מהן [דף ה עמוד ב] דבר מסוים. רשב"ל אמר, בין בתחילה בין בסוף, אין מקבלין מהן, לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים. מתני' פליגא על רבי יוחנן דתנן, אין מקבלין מהן הקדש ונדבה לבדק הבית. פתר לה בין בתחילה בין בסוף, ובלבד דבר מסוים. ר"ש בן לקיש אמר, בין בתחילה ובין בסוף אין מקבלין מהם, לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים: מתני' פליגא על רשב"ל דתני, הכל שווין שהן נודרין ונידרין. קס"ד נודרין לבדק הבית פתר לה, בעולה. ניחא נודרים עולה. נידרים עולה? הרי נידר בפשטות פירושו שאומר דמי עלי. אלא כשאמר ישראל, הרי עלי עולה. ושמע נכרי ואמר, מה שאמר זה עלי: ואינו מביא עמו נסכים? הרי תמיד מביאים קצת יותר, ומותר נסכים לא לכלי שרת אינון? ואף לר"י קשה וכי לא נמצא מביא דבר מסוים? השיב רבי יוסי בי רבי בון. והא תנינן, נערכין. וערכין לא לבדק הבית אינון? היך מה דאת אמר תמן, לשמים הוא מתכוין, ומאליהן מגזרת תורה הן באין לבדק הבית. כן את אמר אף הכא, לשמים הוא מתכוין, ומאליהן הן באין לכלי שרת. ואן זה נחשב כתורם לדבר מסוים. מה עבד לה רשב"ל הרי לשיטתו לא מקבלים מהם כלום? פתר לה שלא נאסר אלא לקבל מהם לצרכי הבנין דכתיב [עזרא ד ג] לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו אבל כלים אן איסור. אמר ר' חזקיה, ר' סימון שאל, מעתה לשיטת ר"ל שלמד מהפסוק הזה הוא הדין שאין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה, על שם שנאמר [נחמיה ב כ] ולכם אין חלק וצדקה וזיכרון בירושלים: תנן, ואם שקל על ידו ועל יד חבירו, חייב בקלבון אחד. ור' מאיר אומר, שני קולבנות. שאף בנותן שקלו שלם חייב בקלבון. [דף ו עמוד א] מ"ט דרבי מאיר? כסבר ר"מ, כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה. דאמר רבי מאיר, כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כסא כבודו, והראהו למשה ואמר לו, זה יתנו. כזה יתנו.

שמדאורייתא צריך לתת שווי של מחצית השקל כסף מזוקק. וכיוון שהמטבע שלנו אינו מזוקק, מוסיפים קילבון: נתן סלע ליטול שקל, חייב שני קולבנות. אמר ר' אלעזר, דר' מאיר היא. אחד עבור פריטת הסלע, ואחד עבור שקל שהוא נותן דבר תורה. ורב אמר דברי הכל היא. אחד עבור שקל שהוא נוטל עבור הפריטה ואחד עבור שקל שהוא נותן שהשלחני צריך לפרוט אחר כך את כל המטבעות למטבעות גדולים כדי להעלותם לירושלים. על דעתיה דרב לר"מ ג' קולבנות אינון? כי אתא ר' ירמיה אמר. ר' שמואל בר רב יצחק אמר בשם רב לר"מ, שלשה קולבנות אינון. א' עבור שקל שהוא נותן, וא' שקל שהוא נוטל עבור הפריטה ואחד לדבר תורה להשלים את מה שחסרו הסיגים מכסף

מזוקק: **תנן**, האחין השותפין שחייבין בקלבון, פטורין ממעשר בהמה. וכשחייבין במעשר בהמה, פטורין מן הקלבון. האחים והשותפים שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה, בשחלקו וחזרו ונשתתפו. שחייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון, בשלא חלקו. א"ר אלעזר [דף ו עמוד ב] והן שחלקו גדיים כנגד תיישים, ותיישים כנגד גדיים. בטל שם ירושה והרי הם חלקות שפטורים ממעשר בהמה אפילו אם יחזרו והשתתפו. אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים. הוא חלקו משעה הראשונה. ונשאר עליהם שם ירושה ואם יחזרו והשתתפו יחזרו לתפוסת הבית וחיבים במעשר בהמה. א"ר יוחנן, אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים

נגד תיישים, כלקוחות הן ופטורין מן המעשר. כההוא [דף ז עמוד א] דתנינן תמן. הלקוח ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה. ר' חייא אמר, רבי ירמיה בעי, ולמה לית אנן אמרין, פעמים שהן חייבין בזה ובזה. ופעמים שהן פטורים בזה ובזה? היך עבידא? חלקו הנכסים ולא חלקו הבהמה. חייבין בזה ובזה. חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים. פטורים מזה ומזה. א"ר מנא, הדא דאת אמר, בשלא היתה הבהמה רוב. אבל אם היתה הבהמה רוב, הן הן עיקר נכסים. ואם לא חלקו בבהמה כאילו לא חלקו בנכסים ופטורים מן הקלבון. אמר ר' אבין, ר' שמי בעי. מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה, את פוטרו מן הקלבון אף שאת הנכסים הם חלקו וכל אחד נותן מחצית השקל משלו? א"ל, לא אמרתי אלא כשחזרו והשתתפו באותו ממון מועט דשניא היא, שהוא נותן סלע אחת שלימה. כדתנן, ואם שקל על ידו ועל יד חבירו, חייב בקלבון אחד. מעתה, אפילו חלקו בהכל וחזרו ונשתתפו, יהיו פטורים מן הקלבון? והא תנינן חייבין בקלבון ופטורין במעשר בהמה?: אמר ר' אבא בשם אבא בר רב הונא, היא שני [דף ז עמוד ב] אחין שירשו את אביהן, היא שני גיסין שירשו את חמיהן. להיכן היו הקלבנות נופלין? ר"מ אומר, לשקלים. רבי אלעזר אומר, לנדבה. ר' שמעון שזורי אומר, ריקועי זהב וצפוי לבית קודש הקדשים. בן עזאי אומר, שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן. ויש אומרים להוצאת דרכים

הדרן עלך פרק באחד באדר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ב הלכה א

מתני': מצרפין שקלים לדרכונות מטבע זהב, מפני משוי הדרך. כשם שהיו שופרות במקדש, כך היו שופרות במדינה. בני העיר ששלחו את שקליהן, ונגנבו או שאבדו, אם נתרמה התרומה, נשבעין לגיזברין. ואם לאו, נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין תחתיהן. נמצאו, או שהחזירום הגנבים, אלו ואלו שקלים, ואין עולין להן לשנה הבאה:

גמ': תנן, מצרפין שקלים לדרכונות מטבע זהב, מפני משוי הדרך. ויעשו אותן מרגליות? שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד. כההיא דתנינן תמן. וכלן נפדין בכסף ובשוה כסף, חוץ מן השקלים. ואין פודין בכלים. ואמר ר' שמואל בר רב יצחק, שמא יזילו הכלים ונמצא ההקדש מפסיד. אוף הכא נמי, שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד. תנן, כשם שהיו שופרות במקדש, כך היו שופרות במדינה. מתניתא בתקלין חדתין של אותה שנה. אבל בתקלין עתיקין למי שחייב על שנים קדמות, לא בדא. ותני כן, שופרות לעתיקין במקדש, ואין עתיקין במדינה. תנן, בני העיר ששלחו את שקליהן, ונגנבו או שאבדו, אם נתרמה התרומה, נשבעין לגיזברין ופטורים. מתני' בש"ח, אבל בשומר שכר לא בדא שהרי שומר שכר חייב בגנבה ואבדה. א"ר אבא, אפילו תימר בש"ש. נגנבו, בלסטים מזויין. אבדו, שטבעה ספינתו בים. אמר רבי יוסטי ב"ר סימון. הא דתנן אם נתרמה התרומה נשבעין לגיזברין ובני העיר פטורים, אתיא כמאן דאמר תורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות שבשעת התרומה ההקדש זוכה בכל השקלים בכל מקום שהם וכבר יצאו הבעלים ידי חובתם. [דף ח עמוד א] ברם כמ"ד אין תורמין לא על הגבוי ולא על על העתיד לגבות, לא בדא שעד שלא יגיעו השקלים למקדש לא יצאו הבעלים ידי חובתם. אמאי נשבעין לגזברין או לבני העיר, הא אין נשבעין על ההקדשות דכתיב וכיחש בעמיתו ולא בהקדש? א"ר אלעזר, דר' שמעון היא. דר' שמעון אומר, קדשים שהוא חייב באחריותן, כנכסיו הן. א"ר יוחנן, ד"ה היא, משום שבועת תקנה. ע"ד דרבי יוחנן ניחא, נשבעים לגזברים, ואם לאו, נשבעים לבני העיר, ובני העיר שוקלים אחרים תחתיהן משום שבועת תקנה. אלא לרבי אלעזר. ניחא נשבעים לבני העיר, הדא היא דר' שמעון שכל עוד הבעלים חייבים באחריותם כנכסיהם ונשבעים. אבל אחר שיצאו מאחריות בעלים הרי הם הקדש גמור ואמאי נשבעים לגזברים? גיזברים מאי עבידתיהו? נשבעים לבני העיר במעמד גיזברים, כי היכי דלא לחשדינהו. אי נמי, דלא נשוו להו פושעים. אף על פי שקבלו בני העיר לשלם בלא שבועה, אין ההקדש יוצא בלא שבועה: הפריש שקלו ואבד. ר' יוחנן אמר, חייב באחריותו עד שימסרנו לגיזבר. רבי שמעון בן לקיש אומר, הקדש ברשות הגבוה בכל מקום שהוא. מתניתא פליגא על ר"ש בן לקיש דתנן, נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין תחתיהן. עוד היא משום שבועת תקנה:

תנן, נמצאו, או שהחזירום הגנבים, אלו ואלו שקלים, ואין עולין להן לשנה הבאה. תני, הראשונים נופלים לתיקלין חדתי, והשניים נופלים לתיקלין עתיקין. **הרי שניהם נמצאו קדם תרומת הלשכה, אם כך אלו הן הראשונים ואלו הן השניים?** רבי פנחס בי ר' חייא ור' אבא מרי. חד אמר, אלו ששלחו בני העיר תחילה. וחרנה אמר, אלו שהגיעו לידי גזברין תחילה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ב הלכה ב

[דף ח עמוד ב] מתני' הנותן שקלו לחבירו לשקול על ידו, ושקלו על ידי בשביל עצמו. אם נתרמה התרומה קדם ששקל בשביל עצמו, מעל. השוקל שקלו מן דמי ההקדש שהקדיש לבדק הבית, ונתרמה התרומה וקרבה הבהמה שקנו מהתרומה רק אז, מעל. ממעשר שני ודמי שביעית, יאכל כנגדן:

גמ': הנותן שקלו לחבירו לשקול על ידו, ושקלו על ידי בשביל עצמו. אם נתרמה התרומה קדם ששקל בשביל עצמו, מעל. אנן תנינן אם נתרמה התרומה. ותני דבי רבי, אם קרבה הבהמה. מאן תנא אם נתרמה התרומה? רבי שמעון היא. דאמר רבי שמעון, מיד היה סוחר הבהמות מקבל מעותיו. וקשיא מדוע מעל? אילו הגונב עולתו של חבירו ושחטה סתם. סתמה לא לשם בעלים הראשונים מכפרת? אמר ר' יודן, תיפטר במסויים שאותו אדם היה חשוב וסימן את המטבע והכהנים התורמים ידעו שהמטבע ממנו שאן זה כשחטה סתם, אלא כשחטה לשמו של השני שלא עלתה לבעלים. כמו שנהגו משל בית רבן גמליאל. שהיה מתכוין. למה מעל? הרי אף אם היה נותן לשם הראשון מי אומר שהמטבע שלו היה ניתרם. וחש לומר שמא לשיריים הן נופלין. שהרי רוב השקלים הופכים לשירים וכי יש מעילה בשיריים? אלא כרבי מאיר. דרבי מאיר אומר, מועלין בשיריים. א"נ עוד היא אף הראשון מדובר באדם מסויים של בית רבן גמליאל, שהיה מתכוין ודוחפו לתוך הקופה ולא היה נעשה שיריים: הרי כדי להתחייב במעילה צריך שיפגום בשוה פרוטה, ואם זה דבר שלא שייך בו פגימה צריך שיהנה בשוה פרוטה. וכאן מה נהנה? א"ר אבין בשם רבנן דתמן, מכיון שב"ד ראויין למשכן ולא מישכנו, כמי שנהנה: תנן, ממעשר שני ודמי שביעית, לא חלה עליו קדושה ואים נפטר עד יאכל כנגדן: מ"ט? דכתיב [ויקרא כז כו] אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה, לא יקדיש איש אותו. כל שהוא קודש, אין קדושה חלה עליו [דף ט עמוד א] כיצד הוא עושה? מביא סלע של חולין ואומר, מעות מעשר שני בכל מקום שהן, יהו מחוללין על סלע זו. ואותה סלע נתפס לשם מעשר שני, והשאר נעשו שקלים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ב הלכה ג

מתני': המכנס מעות ואמר הרי אלו לשקלי. בית שמאי אומרין, מותרן נדבה. ובית הלל אומרין, מותרן חולין. שאביא מהן שקלי, שוין שהמותר חולין. אלו לחטאתי, שוין שהמותר נדבה. שאביא מהן חטאתי, שוין שהמותר חולין. אמר רבי שמעון. מה בין שקלים לחטאת? אלא של שקלים יש להן קיצבה. ולחטאת אין לה קיצבה. ר' יהודה אומר, אף לשקלים אין להן קיצבה. שכשעלו ישראל מן הגולה, היו שוקלין דרכונות מטבעות זהב לפי שהיו מועטים חזרו לשקול סלעים. חזרו לשקול טבעין. ביקשו לשקול דינרין, ולא קבלו מהן. א"ר שמעון, אף על פי כן יד כולן שוה. אבל חטאת זה מביא בסלע, וזה מביא בשתיים, וזה מביא בשלש:

גמ': תנן, המכנס מעות ואמר הרי אלו לשקלי. בית שמאי אומרין, מותרן נדבה. ובית הלל אומרין, מותרן חולין. אמר ר' יוסי בשם ר' אלעזר, מה פליגין? במכנס פרוטרוט שמוסיף כל פעם פרוטה ואחר שעבר את הסכום הנדרש, המשיך והוסיף את השאר בטעות. אבל באומר אלו לשקלי, כל עמא מודיי שמותרן נדבה. שהרי אמר על הכל שיהיו קדש. רבי חייא ור' ביבי אמרו בשם ר' אלעזר במה פליגין? במכנס פרוטרוט. אבל באומר

אלו לשקלי, כ"ע מודיי שמותרן חולין. שהרי הוא יודע שאסור לתת יותר ממחצית השקל ועל המותר הוא נחשב כמתנה על מה שכתוב בתורה שאינו כלום. א"ר חייא, מתניתא מסייעא לר' ביבי דתנן, אמר ר"ש, מה בין שקלים לחטאת? אלא שהשקלים יש להן קיצבה, ולחטאת אין לה קיצבה. מה אנן קיימין? אם באומר שאביא מהן שקלי, כל עמא מודיי שמותרן חולין. אם באומר שאביא מהן חטאתי, כל עמא מודיי שהמותר חולין. אלא כן אנן קיימין, באומר אלו לשקלי. שקלים, על ידי שקצבתן מן התורה, מותרן חולין שעל המותר נחשב כמתנה על מה שכתוב בתורה שאינו כלום. חטאת, ע"י שאין קצבתה מן התורה, מותרה נדבה. אבל לפי רבי יוסי בשם רבי אלעזר קשה. שהרי לפי בית שמאי אן שום הבדל בין שקלים לחטאת שהרי בן אם אמר אלו לשקלי בן אם אמר אלו לחטאתי, אפילו במכנס פרוטוט, מותרן נדבה. ובן שאמר שאביא מהן שקלי בן שאמר אביא מהן חטאתי, מותרן חולין. אז על מה אמר ר"ש, מה בין שקלים לחטאת? הרי אן הבדל בניהם לדעת ב"ש. מה עבד לה רבי יוסי בשם רבי אלעזר? פתר לה במכנס פרוטוט וכבית הלל שבשקלים שקצבתן מהתורה מותרן חולים חטאת שאן קצבתה מהתורה מותרה נדבה. אבל לב"ש באמת אן הבדל. והא תנינן [דף ט עמוד ב] מותר שקלים חולין? קס"ד שמדובר באומר אלו לשקלי. והרי לדעת רבי יוסי באומר אלו לשקלי, כל עמא מודיי שמותרן נדבה. פתר לה במכנס פרוטוט וכבית הלל. המפריש שקלו וסבר שהוא חייב, ונמצא שאינו חייב, לא קדש. המפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים. ונמצא שאינו חייב אלא אחד. אותו השני מה את עביד ליה? נשמענה מן הדא דתני, הפריש חטאתו וסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב, לא קדשה. הפריש שנים, וסבר שהוא חייב שנים, ונמצא שאינו חייב אלא אחת, אותה שניה רועה. דכיוון שהקדיש את שניהם כאחד אף השניה מתקדשת. הכא נמי כיוון שהקדיש את שני השקלים כאחד הרי אלו לנדבה. וקשה לרב ביבא שלדעתו כשאומר הרי אלו נדבה, מותרן חולין כיוון שקצבתם מהתורה. ולמה כאן כשהפריש שני בהמות אחת לכל חטאת אף השניה מקודשת? תנן, ר' יהודה אומר, אף לשקלים אין להן קיצבה. שכשעלו ישראל מן הגולה, היו שוקלין דרכונות, חזרו לשקול סלעים. חזרו לשקול טבעין. ביקשו לשקול דינרין, ולא קבלו מהן. דרכונות זה דינרין זהב. חזרו לשקול סלעין כשמוען. חזרו לשקול טבעין, זה פלגי סלעין. בקשו לשקול דינרין זה קרטין שהם פחותים משל תורה, ולא קבלו עליהן מן הדא [נחמיה י לג] והעמדנו עלינו מצות לתת שלישית השקל שזה למחצית השקל של התורה בשנה לעבודת בית אלהינו. אמר ר' חלקיה בשם ר' אחא. ממה שנאמר שלישית ולא שלישי, מכאן שצריך אדם לתת לפחות שקל בשנה לצדקה ולשליש שקלו שלשה פעמים בשנה בכל פעם שלישי. מכאן שאין מטריחין על הציבור יותר מג"פ בשנה. א"ר אבין מכאן לג' סאין, מכאן לג' קופות. מכאן לג' הפרשות ששלוש פעמים תורמים את הלישכה. כתיב [שמות ל יג] זה יתנו כל העובר על הפקודים. ר' יהודה ור' נחמיה. חד אמר, לפי שחטאו במחצית היום שחטא העגל היה בשעה שישית יתנו מחצית השקל. וחרנה אמר. לפי שחטאו בשש שעות ביום, יתנו מחצית השקל, דעבד שיתא גרמסין. ר' יהושע בי ר' נחמיה אמר בשם ר' יוחנן בן זכאי. לפי שעברו על עשרת הדברות, יהיה נותן כל אחד ואחד עשרה גרה. ר' ברכיה ור' לוי אמרו בשם רבי שמעון בן לקיש. לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף, יהיה כל אחד ואחד פודה את בנו בכורו בעשרים כסף חמש סלעים, אמר ר' פנחס בשם ר' לוי. לפי שמכרה בכורה של רחל בעשרים כסף, ונפל לכל א' וא' מהם טבעה. לפיכך יהיה כל אחד ואחד נותן שקלו טבעה חמש סלעים, שהם עשרה חצאי שקלים כנגד העשרה שהשתתפו במכירה. חצי שקל לכל שבט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ב הלכה ד

מתני': מותר שקלים, חולין. מותר עשירית האיפה, מותר קיני זבין קיני זבות וקיני יולדות, חטאת ואשמות, מותרן נדבה. זה הכלל, כל שהוא בא לשם חטאת ומשום אשמה, מותרן נדבה [דף י עמוד א] מותר עולה, לעולה. מותר מנחה, למנחה. מותר שלמים, לשלמים. מותר הפסח, לשלמים. מותר נזירים, לנזירים. מותר נזיר, לנדבה:

גמ': א"ר יוסי, עד דאנא תמן בבבל, שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל, הפריש שקלו ומת מה דינו? א"ל, יפלו לנדבה. מותר עשירית האיפה שלו של כהן גדול? רבי יוחנן אמר, יוליתם לים המלח שאסורים בהנאה. רבי אלעזר אמר, יפלו לנדבה. מתניתא פליגא על רבי יוחנן דתנן, מותר שקלים, חולין. מותר עשירית האיפה, מותר קיני זבים וקיני זבות, מותר קיני יולדות, חטאת ואשמות, מותרן נדבה. פתר

לה, **במותר** עשירית האיפה של מנחת חוטא של כל ישראל **שהיא נאכלת**. אמר רבי יוחנן, על דא **עליל** אבא בר אבא **לארץ ישראל**, דאינון אמרין, מניין שהפסח משתנה לשם שלמים? ת"ל [ויקרא ג ו] ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים, כל שהוא בא מן הצאן זה קרבן פסח, שלא לשמו בשאר ימים בא שלמים. **התיבון**, הרי עולה גם היא מן הצאן? מן דבר שאינו בא אלא מן הצאן. **יוצא העולה** שהיא באה אפילו מן הבקר. **התיבון**, הרי אשם? א"ר בון בר כהנא, **כתיב** מן הצאן, דבר הבא מכל הצאן. יצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד **ולא מן העזים**. בכל אתר את אמר, מן למעט שמן פירושו רק חלק מהכלל. והכא את אמר, מן **הצאן לרבות כל סוגי צאן?** א"ר מנא, **אף כאן מיעטו, שאינו בא בן שני שנים, מיעטו** שאינו בא **נקבה. התיבון**, והכתיב [שם א י] אם מן הצאן קרבנו, מן הכבשים או מן העזים לעולה. מעתה, מותר הפסח **יבא** עולה? אמר רבי אבין. משנין דבר שהוא לאכילה, **בדבר** שהוא לאכילה. ואין משנין דבר שהוא לאכילה, בדבר שאינו לאכילה. **רבי יוסי** בי ר' בון אמר, משנין קדשים קלין לשם קדשים קלין. ואין משנין **קדשים קלין** לשם קדשי קדשים. א"ר יוחנן. על דא אמר רבי חנינה, **אתון אמרין**, אין הפסח משתנה לשם שלמים **אלא** א"כ שחטו לשם שלמים. ואני אומר, אפילו **שחטו** לשם עולה **נעשה שלמים**. אמר רבי אילא, טעמא דרבי יוחנן, **דכתיב ואם** מן הצאן קרבנו לזבח שלמים, כל שהוא זבח שיעשה מקרבן פסח שלא לשמו לא בזמנו, בא שלמים. **אפילו משתנה למחשבת פסול?** כשינה שמו לשם עולה. האם שם פסח נעקר לגמרי עד שגם מחשבת פסול שפוסלת רק בעולה תפסול בו? ה"ך עביד? **הרי אם שחטו** לשם עולה על מנת לזרוק דמו למחר. **פשיטא דמכל מקום פסול** הוא שגם בשלמים וגם עולה מחשבת חוץ לזמנו פוסלת. **נפקא מינא, דאין** תימר משתנה **למחשבת פסול**, הרי נעקר ממנו שם פסח **והרהו שלמים**. וכיוון שאן פסול אחר בקרבן הרי הוא פיגול. אין תימר אינו משתנה למחשבת פסול, **אן שם פסח נעקר ממנו**. וכיוון שיש פסול אחר אן מחשבת פיגול חלה **והקרבן רק פסול**. לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה מהו? אמר רבי בון בר חייה בשם שמואל בר אבא, מכיון שאחר הפסח אין לו שם. שאחר הפסח אן זה זמנו ולשם שלמים לא הקדישו, נעשה כשוחטו **בשתיקה** ושלא לשמו והוא כשר. אמר ליה [דף י עמוד ב], **ואין כיני**, אפילו שחטו לשמו, לזרוק דמו שלא לשמו **יעשה** משעה ראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו ויהא כשר? אמר ר' אבא מרי, מאן אמר בשתיקה כשר? או נאמר **שפסח אחר זמנו צריך עקירה ובשתיקה פסול?** נזיר מביא שלוש קרבנות חטאת עולה ושלמים **תנן**, מותר נזיר לנדבה. אמר רב חסדא, והוא שקרבה קנה חטאתו בסוף. שאחר שקנה בכסף שהפריש קרבן עולה ושלמים, הכסף שנותר נעשה מיועד לקנית חטאת. ומותר חטאת הולך לנדבה. אבל אי קרבו שלמים בסוף, מותרן שלמים. א"ר זעירא, אפילו קרבו שלמים לבסוף. הלכה למשה מסיני היא בנזיר, שתהיה מותרה נדבה. מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לרבי זעירא המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין, מפני שהן ראויין לבא כולן שלמים. מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה דתני, אלו הן מעות סתומין, כל שדמי חטאת מעורבות בהן. ואפילו הפריש דמי חטאת מתוכה, מעות סתומין הן. דכיוון שמתחילה היו דמי חטאת מעורבין בהם ילכו לנדבה. מתניתא מסייעא לרב חסדא דתני, אמר אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי ומת, דמי חטאת ילכו לים המלח, ובשאר יביאו בחציו עולה ובחציו שלמים, מועלין בכולן, ואין מועלין במקצתן שהרי חלקן שלמים ואן מועלים בקדשים קלים. ולא אמר, אם מת יפלו לנדבה. אמר רב חסדא, מותר לחמו של נזיר יורקב. א"ר יוסי ויאות. להקריבו בפני עצמו, אין את יכול, שאין לך לחם קרב לעצמו. להקריבו עם נזירות אחרת, אין את יכול, שאין לך נזירות באה בלא לחם **משל נזיר**. לפום כן צריך מימר, מותר לחמו של נזיר יורקב. סברין מימר, הוא לחמו, הוא מותר נסכיו. אמר רבי יוסי בר רבי בון, מותר נסכיו, קדשי קדשים אינון, ויפלו לנדבה. על דעתיה דרבי יוסי בר רבי בון שהסביר שלרב חסדא רק קדשים קלים כמו לחמי נזיר ירקבו אבל קדשי קדשים כמו הנסכים ילכו לנדבה. שמואל דרב חסדא במותר נסכים. ורבי אלעזר, שלשתן אמרו דבר אחד, שמותר קדשי קדשים לנדבה. רבי חסדא, אהה דאמרן. שמואל, דאמר רבי יוסי. עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאיל לשמואל, הפריש שקלו ומת מה דינו? א"ל, יפלו לנדבה. רבי אלעזר, דאיתמר, מותר עשירית האיפה שלו של כהן גדול. רבי יוחנן אמר, יוליכם לים המלח. רבי אלעזר אומר יפלו לנדבה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ב הלכה ה

מתני': מותר שבויים, לשבויים. מותר שבוי, לאותו שבוי. מותר עניים, לעניים. מותר עני, לאותו עני. מותר המתים למתים. מותר המת ליורשיו. רבי מאיר אומר. מותר המת, יהא מונח עד שיבא אליהו. רבי נתן אומר, מותר המת, בונין לו נפש על קברו:

גמ': תנן, מותר המת ליורשיו. גבו לו בחזקת שאין לו לקבורה, ונמצא שיש לו? ר' ירמיה סבר מימר, מותר המת ליורשיו. אמר ליה רבי אידי דחוטרא, הגע עצמך, דלא כוונן אלא ליה מתוך שהיו בטוחים שאין לו. **נמצא שכל הנתנה היתה בטעות. ולמה ילך הכסף ליורשים?** אמר ליה, אנא לא אמרית שכך הדין בודאות אלא הסתפקתי אולי אלו שנתנו את הכסף כבר התיאשו. את מנן לך הודאות? תני בשם רבי נתן, מותר המת, יבנה לו נפש על קברו ויעשה לו זילוף על גבי מיטתו. תני [דף יא עמוד א] אין פודין שבוי בשבוי במה שגבו לשבוי אחר. ואין גובין טלית בטלית בכסף שגבו לקנות טלית לעני אחד אן קונים בהם טלית לעני אחר. ואין ממחין ביד פרנסים על כך אם החליפו מצדקה לצדקה. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר, אין עושין נפשות לצדיקים. דבריהם הן הן זכרון. רבי יוחנן הוה מסמיך ואזל על ר' חייא בר אבא. והיה רבי אליעזר חמי ליה ומטמר ליה מקמיה. ואמר רבי יוחנן. הלין תרתין מילין הדין בבלאה עביד בי. חדא דלא שאיל בשלומיה. וחדא מיטמר. אמר ליה רבי יעקב בר אידי, כך נהיגין גבהון, דזעירא לא שאיל בשלומיה דרבה מיניה. דאינון נהגון ומקיימין [איוב כט ח] ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו. א"ל מהו למיעבר קמי דאדורא צלמי שם פסל שהיה מוצב על הדרך הראשית? אמר ליה, מה את פליג ליה יקר מה אתה חולק לו כבוד בזה שאתה שומר ממנו מרחק? עבור קמוהי וסמי עינוי. אמר ליה, יאות ר' אליעזר עביד דלא עבר קמך. ועוד עביד הא בבלאה, דלא אמר שמעתא משמיה, נכנסו לפניו רבי אמי ור' אסי, אמרו לו, ר' כך היה מעשה בבית הכנסת של טרסיים, בנגר שיש בראשה גלוסטרא. שנחלקו רבי אליעזר ורבי יוסי עד שקרעו ס"ת בחמתן. קרעו ס"ד? אלא שנקרע ספר תורה. והיה שם זקן אחד, ורבי יוסי בן קסמא שמו. אמר. תמיהני אם לא הוה בית הכנסת זה ע"ז. חזר ואמר רבי יוחנן, וכי אפשר להשוות הכדין את המקרה שלי שאני רב של רבי אלעזר והוא אינו נוהג בי כבוד מחבריה מהמקרה של רבי אליעזר ורבי יוסי שהיו חברים באותה דרגה? נכנס לפניו רבי יעקב בר אידי אמר ליה, כתיב [יהושע יא טו] כאשר צוה ה' את משה עבדו, כן צוה משה את יהושע וגו'. וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודורש, היה אומר כך אמר משה? אלא יהושע יושב ודורש, ויודעין הכל שהתורה של משה היא. אף אתה, אליעזר יושב ודורש, והכל יודעין שהתורה שלך היא. אמר להן, מפני מה אין אתן יודעין לרצות כבן אידי חבירינו? ורבי יוחנן מאי כולי האי דבעי דיימרון שמעתא משמיה? דאף דוד ביקש עליה רחמים, שנאמר [תהילים סא ה] אגורה באהלך עולמים, אחסה בסתר כנפיק סלה. וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקים לעולמים? אלא כך אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא. רבונו של עולם. אזכה שיהו דברי נאמרין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. שמעון בן נזירא בשם ר' יצחק אמר, כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה, שפתיו רוחשות עמו בקבר. שנאמר [שיר השירים ז י] וחכך כיון הטוב וגו', דובב שפתי ישינים. מה כומר ערמה של ענבים זה, כיון שמניח אדם אצבעו עליו, מיד דובב. אף שפתותיהם של צדיקים, כיון שאומרין דבר הלכה מפיהם, שפתותיהן מרחשות עמהן בקבר. מה הנאה לו? בר נזירא אמר, כהדין דשתי קונדיטון יין עם דבש ותבלינים. רבי יצחק אמר, כהדין דשתי חמר עתיק. אף על גב דשתי ליה, טעמא בפומיה. רב גידל אמר, האומר שמועה בשם אומרה, יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו. שנאמר [תהילים לט ז] אך בצלם יתהלך איש. כתיב [משלי כו] רב אדם יקרא איש חסדו. זה שאר כל אדם [משלי כו] ואיש אמונים מי ימצא? זה רבי זעירא, דאמר רבי זעירא, לית אנן צריכין חששין לשמעתיא דרב ששת, דהוא [דף יא עמוד ב] גברא מפתחא עוור ולא ראה מפי מי נאמרו הדברים. אמר ליה ר' זעירא לרבי אסי, חכים רבי לבר פדייא, דאת אמר שמעתא משמיה? אמר ליה, ר"י אמרה משמיה והוא ראה אותה. אמר ליה רבי זעירא לר' אסי. חכים רבי לרב, דאת אמר שמעתתא משמיה? א"ל, ר' אדא בר אהבה אמרה משמיה. אין דור שאין בו ליצינים מה היו פריצי הדור עושין? היו הולכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים לו. דוד. אימת יבנה בית המקדש? אימתי בית ה' נלך? והוא אומר. אף על פי שמתכונין להכעיסני, יבא עלי שאני שמח בלבי **דכתיב** [תהילים קכב א] שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. **כתיב** [שמואל ב ז יב] והיה כי ימלאו ימך. א"ר שמואל בר נחמני. אמר הקדוש ברוך הוא לדוד. דוד, ימים מלאים אני מונה לך, ואיני מונה לך ימים חסירים. כלום שלמה בנך בונה בית המקדש, לא להקריב בו קרבנות? חביב עלי משפט וצדקה שאתה עושה, יותר מן הקרבנות. ומה טעם? **דכתיב** [משלי כא ג] עשה צדקה ומשפט, נבחר לה' מזבח:

הדרן עלך פרק מצרפין שקלים
תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ג הלכה א

מתני': בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה. בפרוס הפסח, בפרוס העצרת, בפרוס החג. והן גרנות של מעשר בהמה דברי ר' עקיבה. בן עזאי אומר, בעשרים ותשעה באדר. ובאחד בסיון. ובעשרים ותשעה באב. ר' אלעזר ור' שמעון אומרים, באחד בניסן בא' בסיון, בכ"ט באלול. ולמה אמרו בכ"ט באלול, ולא אמרו באחד בתשרי? מפני שהוא יו"ט. ואי אפשר לעשר ביו"ט, לפיכך הקדימוהו בכ"ט באלול:

גמ': תנן, בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה. בפרוס הפסח, בפרוס העצרת, בפרוס החג. א"ר אבהו, כל הן דתנינן פרס, פלגא. והכא פלגא דל' יום קודם למועד, שזה חצי מזמן ההכנה לחג. שדורשים בהלכות החג שלושים יום קדם לחג: תנן, והן גרנות של מעשר בהמה דברי ר' עקיבה. א"ר יוחנן, מפני שהן פירקי לידה. ר' אחא ור' תנחום בר חייה אמרו בשם ריב"ל, כדי שתהיה הבהמה מצויה לעולי רגלים. א"ר יודן, שלא יבא לידי בל תאחר. א"ר יוסה, כל המשהה טבלו, עובר בבל תאחר. תמן [דף יב עמוד א]. תנינן ר"מ אומר באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין בפני עצמן. אמר רב חונה טעמיה דר' מאיר דעד כאן הן מתמצות לילד מן הישנות שהתעברו לפני ניסן שהעיבור חמישה חדשים, מכאן והילך הן מתחילות לילד מן החדשות מהעיבור שאחרי ניסן. ר' יוסי בי ר' בון אמר בשם רב חונה, טעמא דר' אלעזר ור"ש. [תהילים סה יד] דכתיב לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו. לבשו כרים הצאן, אלו הבכורות שהתעברו קדם ניסן, ועמקים יעטפו בר אלו האפילות שמתעברות בניסן שעמקים עטופים בר, יתרועעו שניהם יחד אף ישירו יתעשרו אלו ואלו נכנסין לדיר להתעשר. אמר בן עזאי הואיל ואלו אומרים כך ואלו אומרים כך, יהו האלוליים מתעשרין בפני עצמן. הא כיצד? נולדו לו חמשה באב וחמשה באלול וחמשה בתשרי, אינן מצטרפין. הנולדים באב לא מצטרפים לנולדים באלול, שמא הלכה כרבי מאיר שאחד באלול הוא ראש השנה. הנולדים באלול לא מצטרפים עם הנולדים בתשרי, שמא הלכה כר"א ור"ש שאחד בתשרי הוא ראש השנה. והנולדים באב לא מצטרפים לנולדים בתשרי לדעת כולם. נולדו לו חמשה בתשרי וחמשה באב הרי אלו מצטרפין. ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו ר"מ ר"א ור"ש? ר' ירמיה ור' מיישא אמרו בשם ר' שמואל בר רב יצחק, שכן נחלקו עליה אבות העולם. מאן אינון אבות העולם? תנא ר' יונה קומי ר' ירמיה. אבות העולם אלו ר' ישמעאל ור' עקיבה. זאת אומרת שכן עזאי תלמיד וחבר היה לר' עקיבה. דאין תימר רבי עקיבא רביה הוה. אית בר נש אמר לרביה, הואיל ואלו אמרים כן ואלו אמרים כן? ר' אבהו בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע ליה שכן עזאי תלמיד וחבר היה לר' עקיבה מן הדא דתנן, נפל הבית עליו ועל אמו אלו ואלו בית הלל וב"ש מודים שיחלוקו א"ר עקיבא מודה אני בזה שנכסים בחזקתם. אמר לו בן עזאי על החלוקין על מה שב"ה וב"ש חולקים אנו מצטערין אלא שבאתה לחלק עלינו את השוין שאתה חולק על מה שהם מסכימים, זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד היה לר' עקיבה, דאין תימר רביה, אית בר נש אמר הכי לרביה? תמן תנינן. מאחד בתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין. חמשה לפני ראש השנה וחמשה לאחר ראש השנה אינן מצטרפין. חמשה לפני הגורן וחמשה לאחר הגורן הרי אלו מצטרפין. אם כן למה אמרו שלש גרנות למעשר בהמה? שעד שלא הגיע הגורן מותר למכור ולשחוט. הגיעה הגורן לא ישחוט ואם שחט פטור. א"ר יוסה זאת אומרת מעשר בהמה לא עשו אותו לא כחנט כפירות שהולכים בהם אחר חניטה ולא כשליש כתבוא זתים שהולכים אחר הבאת שליש. דאין תימר כחנט, ניתני כל המעוברים מכ"ט באלול. ואין תימר כשליש שזה גמר גידולו שהוא ראוי לאכילה, ניתני כל הנולדים עד עשרים ושנים באלול. אבל הנולדים אח"כ אינם ראויים לקרבן בשנה זו שהם מחוסרי זמן שאסורים לקרבן שמונה ימים. ר' שמי אמר בשם ר' בון בר חייה. כשליש עשו אותו ובשיטת רבי שמעון. דרבי שמעון אמר מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר. קם רבי מנא עם ר' שמי וא"ל, את אמרת הדא מילתא שהמשנה כר"ש? והא תנינן בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין בפני עצמן. מאי לאו אפילו נולד מכ"ב עד כ"ט באלול אף שאינם ראויים לקרבן בשנה זו שהם מחוסרי זמן. וזה מסתדר רק בשיטת ר"ש. אית לך מימר בן עזאי כר"ש ולא כרבנן? אלא הכל אחר הלידה. כמה דאת אמר על דרבנן שהנולדים מכ"ב אלול כוון שהם מחוסרי זמן בגורן זו, מניחן ומעשרן לגורן הבאה והן מתעשרין עם בני שנתן. כן את אמר על

דבן עזאי, מניח את הנולדים מכ"ב אלול עד כ"ט באלול לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלול. אמר רב חונה, זאת אומרת שמונה ימים שהבכור מחוסר זמן בהן, עולין לו מתוך שנתו שמצוה להקריב את הבכור בתוך שנתו. אמר רבי מנא. ר' יונה אבא שמע לה מן הדא דכתיב [דברים טו יט] כל הבכור אשר יולד בבקר ובצאנך הזכר תקדש ליי' אלהיך. הא כיצד הרי הוא קדוש מבטן ולמה נאמר תקדיש? אלא ללמד שמשעת לידתו אתה מונה לו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ג הלכה ב

מתני': בשלש קופות, של שלש שלש סאין, תורמין את הלשכה. וכתוב עליהן, אל"ף בי"ת גימ"ל. רבי ישמעאל אומר, יונית כתוב עליהן. אלפ"א בית"א גמ"א. אין התורם נכנס, לא בפרגוד חפות. ולא במנעל, ולא בסנדל, ולא בתפילין, ולא בקמיע. שמא יעני ויאמרו, מעון הלשכה העני. או שמא יעשיר ויאמרו, מתרומת הלשכה העשיר. שאדם צריך לצאת ידי הבריות, כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום. שנאמר [במדבר לב כב] והייתם נקיים מה' ומישראל. ואומר [משלי ג ד] ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

[דף יג עמוד א] גמ': תמן תנינן, מפנין אפילו ד' וחמש קופות. ר' זעירא שאל את רבי יאשיה, כמה היא שיעורן של קופות? אמר ליה, נלמוד סתום מן המפורש דתניא, בשלש קופות של שלש שלש סאין, שהן תשעה סאין לקופה, שהן עשרים ושבע סאין, תורמין את הלשכה. וכתוב עליהן, אל"ף בי"ת גימ"ל. מפני מה כתוב עליהן א' ב' ג'? לומר מסתפק מן הראשונה קודם לשנייה, ומן השנייה קודם לשלישית אמר רבי יוסה ב"ר בון בשם ר' יוחנן. המשנה שאמרה ששיעור יין כדי מזיגת הכוס, דרבי יהודה היא. דתני, מים כדי גמ"יה. ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס. יין כדי גמ"יה. ר' יהודה אומר, כדי מזיגת הכוס. מזוג בכמה? נישמענינה מן הדא דתנן. מים כדי גמ"יה. ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס. יין כדי גמ"יה. רבי יהודה אומר כדי מזיגת הכוס הדא אמרה, אפילו מזוג שיעורו כדי מזיגת הכוס. כמה הוא שיעורן של כוסות מהוא שיעור רביעית? אמר ר' אבין, טיטרטון ורביע. מהו לשתות ארבע כוסות בכרך אחד? מן מה דא"ר יוחנן. בהלל אם שמעה בבה"כ יצא, ואן צריך לאמרה בבית בן הכוסות. הדא אמרה אפילו שתיין בכרך אחד יצא. שהרי אם לא אומר הלל, אן הפסק בן כוס שלישי לרביעי. מהו לשתותן מפוסקין? כלום אמרו שישתה ארבע כוסות ויקרא ביניהם, לא כדי שלא ישתכרו? אם הוא שותה אותן מפוסקין, אף הוא אינו משתכר. מהו לצאת ביין של שביעית? שהרי ביעור יין חל בערב פסח. ואחר הביעור מותר להשאיר רק שלוש רביעיות. האם התירו להשאיר ארבע רביעיות לצורך ארבע כוסות? תני ר' הושעיה, יוצאין ביין של שביעית. מהו לצאת בקונדיטון? מן מה דתני בר קפרא, קונדיטון כ"ין. הדא אמרה יוצאין בקונדיטון. מהו לצאת במזוגין הרבה? מותר מן מה דתני רבי חייה. דתני רבי חייה, ארבעה כוסות שאמרו, יוצאין בהן בין ח"ין בין מזוגין והוא שיהא בהן טעם ומראה יין. א"ר ירמיה מצוה לצאת ביין אדום. מה טעמא? כדכתיב [משלי כג לא] אל תרא יין כי יתאדם. תני מבושל כדין מתובל. מהו לצאת ביין מבושל? רבי יונה אמר יוצאין ביין מבושל. רבי יונה כדעתיה. דר' יונה שתי ארבעת כסוי דלילי פיסחא, וחזק רישיה עד עצרתא. ורבי יודא בי ר' אילעאי שתי ארבעת כסוי דלילי פיסחא, וחזק רישיה עד חגא ואם היה מותר היה שותה מבושל שאינו משכר. וחמתיה חדא מטרונה אפיה נהורין. א"ל. סבא סבא, חדא מן תלת מילין אית בך. אי שתיי חמר את. או מלוה בריבית את. או מגדל חזירין את. אמר לה. תיפח רוחה דההיא איתתא. חדא מן תלת מיליית לית בי. אלא אולפני שכיח לי[דף יג עמוד ב], וכתוב [קהלת ח א] חכמת אדם תאיר פניו. רבי אבהו נחת לטבריא. חמוניה תלמידיו דר' יוחנן אפוי נהירין. אמרון קומי ר' יוחנן, אשכח ר' אבהו סימה אוצר. אמר לון למה? אמרין ליה אפוי נהירין. אמר לון. דילמא אוריתא חדתא שמע. סליק לגביה, א"ל, מאי אוריתא חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא. וקרא עליו חכמת אדם תאיר פניו. א"ר חנינא. לוגא דאורייתא, כשיעור תומנתא עתיקתא שמודדים בה מורייתא דציפרין. א"ר יונה חכים אנא לה, דבית רבי ינאי הוון מכיילין בה דבש. תני, שיעור לוג, חצי שמינית טברנית הישנה. אמר רבי יוחנן. הדא דידן הוות, ולמה אמר עתיקתא? בגין הרי דהוות ביומיו?. אית דאמרי דהוות זעירא ורבת גדלה זערת ושוב קטנה ולא זערת כמה דהוות. כמה הוא

שיעורו של כוס? אמר ר' יוסה בשם רבי יודה בר פזי, ורבי יוסי בי רבי בון אמר בשם שמואל. אצבעיים על אצבעיים על רום אצבע ומחצה ושליש אצבע. תני, יין יבש בכזית דברי רבי נתן. רבן דקיסרין אמרו בשם רבי יוסה, ורבי בון אמר בשם ר' יוחנן. אתיא דרבי נתן כרבי יוסי ברבי יהודה. כמה דרבי יוסי ברבי יהודה אומר ברביעית. כן רבי נתן אומר ברביעית. דתנן, אמר רבי יוסי ברבי יהודה: אף כשטמא בית הלל, לא טמאו אלא בדם שיש בו רביעית, הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על כזית. אמר רבי סימון בשם ריב"ל. מעשה בפרדה של בית רבי שמתה, וטהרו דמה משום נבילה. ר' אלעזר שאל לרבי סימון עד כמה? ולא אגיביה. שאל לריב"ל וא"ל. עד רביעית טהור. יותר מיכן טמא, שאם יקרש יעמוד על כזית. ובאש לר"א דלא חזר ליה ר' שמעון שמועתא. רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא. א"ל רבי יצחק בר כהנא. עד רביעית טהור יותר מיכן טמא? ובעיט ביה. א"ל ר' זריקן. בגין דשאל לך את בעט ביה? אמר ליה, הא דלא הוות דעתי עלי. כדאמר רבי חנין [דברים כח סו] והיו חייך תלואים לך מנגד, זה הלוקח חיטים לשנה. ופחדת לילה ויומם, זה הלוקח מן הסידיקי. ולא תאמין בחייך, זה הלוקח מן הפלטר. שאן לו וקונה כל יום כדי צרכו. ואנא סמיך לפלטר. מיי כדון? העיד רבי יהושע בן בתירא על דם נבילות שהוא טהור. מהו טהור? טהור מלהכשיר, הא לטמאות מטמא. והא תנינן. דם השרץ כבשרו, מטמא ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו. והרי אף דם נבלה מטמא ואינו מכשיר? מה שנאמר אין לנו כיוצא בו, הכוונה לשיעור טומאתו. שבשרץ גם הדם מטמא כשיעור הבשר בכעדשה. אמר רב יוסף. מאן דאמר שדם נבלה טמא כרבי יהודה. מאן דאמר טהור כרבי יהושע בן בתירא. אמר ליה רב אבדומה נחותה. ויאות. דהא רבי יהודה, מוריינא דבי נשיא הוה. וראינו שבבית רבי טיהרו דם פרדה עד רביעית. אבל יותר מרביעית טמא. תנן, אין התורם נכנס, לא בפרגוד חפות. ולא במנעל, ולא בסנדל, ולא בתפילין, ולא בקמיע. שמא יעני ויאמרו, מעון הלשכה העני. או שמא יעשיר ויאמרו, מתרומת הלשכה העשיר. תני רבי ישמעאל, קוויץ ששערו תלתלים לא יתרום מפני החשד. תני, הגזברין היו מפספסין בקילקין בשערו. תני [דף יד עמוד א] מדברין היו עמו משעה שהוא נכנס עד שעה שהוא יוצא שמא הכניס לתוך פיו. וימלא פומיה מווי? אמר ר' תנחומא, מפני הברכה שצריך לברך על התרומה. תנן, שאדם צריך לצאת ידי הבריות, כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום. אמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן. בתורה ובנביאים ובכתובים מצאנו, שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום. בתורה מנין? דכתיב [במדבר לב כב] והייתם נקיים מה' ומישראל. בנביאים מנין? דכתיב [יהושע כב כב] אל אלהים ה' וגו' וישראל הוא ידע. בכתובים מנין? דכתיב [משלי ג ד] ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם. גמליאל זוגא שאל לרבי יוסי בר רבי בון, איזהו המחזור שבכולם? אמר ליה והייתם נקיים מה' ומישראל תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ג הלכה ג

מתני': של בית רבן גמליאל היה נכנס ושקלו בין אצבעותיו. וזרקו לפני התורם, והתורם מתכווין ודחפו לתוך הקופה. אין התורם תורם, עד שהוא אומר להם, אתרום? והן אומרין לו תרום, תרום, תרום, שלשה פעמים. תרום את הראשונה וחיפה בקטבליאות כיוסי עור. ועליהם נותנים את השקלים שיבואו אחר כך, השנייה, וחיפה בקטבליאות. השלישית לא היה מחפה. ולמה היה מחפה? שמא ישכח ויתרום מן הדבר התרום. תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל, והשניה לשם כרכים המוקפין לה. והשלישית לשם בבל ולשם מדי, ולשם מדינות הרחוקות:

גמ': תנן, של בית רבן גמליאל היה נכנס ושקלו בין אצבעותיו. וזרקו לפני התורם, והתורם מתכווין ודחפו לתוך הקופה. אילו היו שני כריים, ותרם מאחד מהן על חברו, שמא לא פטר חברו? ולמה נזקקו לכך. נחת רוח היא להם, שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה. תנן, תרום את הראשונה וחיפה בקטבליאות. תני, שמט את הקטבליאות, נעשו כולן שיריים. תני, שלישית היא היתה עשירה שבכולן, שהיו בה אסטריאות של זהוב, ודרכונות של זהוב שכיוון שהביאום מרחוק, צרפו אותם למטבעות זהב מפני טורח הדרך. תנן, תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל, והשניה

לשם כרכים המוקפין לה. והשלישית לשם בבל ולשם מדי, ולשם מדינות הרחוקות. תני' תרם את הראשונה לשם א"י ולשם כ"י. שנייה לשם כרכים המוקפים ולשם כל ישראל. והשלישית לשם בבל ומדי ולשם מדינות הרחוקות ולשם כ"י. **תני נטל מן הראשונה, אף על פי שיש בראשונה נוטל מן השנייה. נטל מן השנייה. אף ע"פ שיש בשנייה, נוטל מן השלישית [דף יד עמוד ב] שלמה שלישית, חוזר לשנייה.** שלמה שנייה, חוזר לראשונה. שלמו שלשתן, חוזר ושוקל. רבי מאיר אומר, חוזר לשיריים. שהיה רבי מאיר אומר, מועלים בשיריים, שמא יצטרכו להן בסוף. וכן היה רבי פנחס בן יאיר אומר, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא. יראת חטא מביאה לידי חסידות. חסידות מביאה לידי רוח הקודש. רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים. תה"מ מביאה לידי אליהו זכור לטוב. זריזות מביאה לידי נקיות דכתיב [ויקרא טז כ] וכלה מכפר נקיות מביאה לידי טהרה דכתיב [שם יב ח] וכפר עליה הכהן וטהרה. טהרה מביאה לידי קדושה דכתיב [שם טז יט] וטהרו וקדשו. קדושה מביאה לידי ענוה דכתיב [ישעי' מז טו] כי כה אמר רם ונשא, שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון, ואת דכא ושפל רוח. ענוה מביאה לידי יראת חטא דכתיב [משלי כב ד] עקב ענוה יראת ה'. יראת חטא מביאה לידי חסידות דכתיב [תהילים קג יז] וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו. חסידות מביאה לידי רוח הקדש דכתיב [שם פט כ] אז דברת בחזון לחסידיך. רוח הקדש מביאה לידי תחיית המתים דכתיב [יחזקאל לז יד] ונתתי רוחי בכם וחייתם. תחיית המתים מביאה לידי אליהו זכור לטוב דכתיב [מלאכי ג כג] הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא. תנא בשם ר"מ (אומר) כל מי שקבוע בארץ ישראל, ומדבר בלשון הקודש, ואוכל פירותיו בטהרה, וקורא ק"ש בבוקר ובערב, יהא מבושר שבן עולם הבא הוא

הדרן עלך פרק בשלשה פרקים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ד הלכה א

מתני': התרומה מה היו עושין בה? לוקחין בה תמידין ומוספין ונסכיהם, העומר ושתי לחם ולחם הפנים, וכל [דף טו עמוד א] קרבנות הציבור. שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי יוסי אומר, אף הרוצה מתנדב שומר חנם. אמרו לו, אף אתה אומר שאין באין אלא משל ציבור:

גמ': **תמן תנין, זמן עצי הכהנים והעם תשעה.** מה ראה זמן עצי כהנים והעם להימנות? אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה ולא מצאו עצים בלשכה. ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן ומסרום לצבור, וקרבו מהן קרבנות ציבור. והתנו עמהן נביאים שביניהן, **שאפילו** לשכה מליאה עצים, ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן, שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה. אמר רבי אחא, **מה שאמרנו שעצים לקרבנות ציבור יכולים לבא מאדם פרטי, דרבי יוסה היא. דתנן, שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי יוסי אומר, אף הרוצה מתנדב שומר חנם. אמר ר' יוסי בשם רבי אילא, דברי הכל היא. מה פליגי? בגופו של קרבן כמו העומר. אבל במכשירי קרבן כמו עצים, כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן ציבור. תני, אשה שעשתה כתונת לבנה כשירה, ובלבד שתמסרנה לציבור. א"ר אחא, דרבי יוסי היא. דרבי יוסי אומר, אף הרוצה מתנדב שומר חנם. אמר רבי יוסי בשם ר' אילא, דברי הכל היא. מה פליגי? בגופו של קרבן כמו העומר. אבל במכשירי קרבן כמו בגדי כהונה, כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן ציבור. מתני' פליגי על רבי אחא דתנן. אותן הימים, נוהגין בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן. רבי יוסי אומר, אינן נוהגין אלא בשעת קרבן בלבד משמע שלא רק רבי יוסי אלא אף רבן מסכימים שעצים לקרבנות ציבור יכולים לבא מאדם פרטי. ועוד מן הדא דתניא, אמר רבי אליעזר בי רבי צדוק, אנו היינו מבני סנאה בן בנימין. וחל תשעה באב להיות בשבת, ודחינו אותו למוצאי שבת. והיינו מתעניין ולא משלימין. ורבי אליעזר בי רבי צדוק ודאי נהג בשיטת חכמים: **תנן, העומר ושתי לחם ולחם הפנים וכל קרבנות הציבור באין מתרומת הלשכה:** [דף טו עמוד ב] תמן תנין, כל קרבנות היחיד והציבור באין מן הארץ ומן חוצה לארץ, מן החדש ומן הישן. חוץ מן העומר ושתי לחם, שאין**

באין אלא מן החדש ומן הארץ. אמר רב חונה בשם רבי ירמיה, דרבי ישמעאל היא. דרבי ישמעאל אומר, אין העומר בא מן הסוריא. תמן תנינן, עשר קדושות הן. ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות. ומה היא קדושתה? שמביאין ממנה העומר והביכורים ושתי לחם, מה שאין מביאין כן מכל הארצות. אמר ר' חייא בשם רבי ירמיה, דרבי ישמעאל היא. דרבי ישמעאל אומר, אין העומר בא מן הסוריא. תמן תנינן, כתיב, ששת ימים תעבוד ובשביעית תשבות, בחריש ובקציר תשבות. ר' ישמעאל אומר, מה חריש רשות שאן חריש שיש בו מצוה, אף קציר רשות. יצא קציר העומר שהוא מצוה וקוצרים אף בשבת. ר' ישמעאל כדעתיה, דר' ישמעאל דאמר, אין העומר בא מן הסוריא. כדעתיה דאמר, יצא קציר העומר שהוא מצוה. אבל לרבנן שהעומר בא מסוריא אינו דוחה שבת. שהרי אם מותר להביא מסוריה, על כרחך שאן חובה לקצור במוצאי יו"ט ראשון. שהרי לוקח כמה ימים עד שהעומר יגיע מסוריה לירושלים. אם כך ודאי שאינו דוחה שבת. מאן תנא שומרי ספיחין בשביעית, נוטלין שכרן מתרומת הלשכה? ר' ישמעאל היא. א"ר יוסה, דברי הכל היא. תיפתר בשנת בצורת שלא מצאו בסוריא, שאף לחכמים מביאין אותן מספיחין שבא"י וצריכים להציב שומרים. ההן עומר, מהו שיזרע בתחילה בשביעית? רב חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא, לא נמצא כקומץ על השיריים שאין נאכלין שהרי מה שנזרע בשביעית נאסר באכילה י"א שהאיסור דאורייתא וי"א שהאיסור רק דרבנן? אמר ליה, נעשה כחמשה דברים שהן באין בטומאה, ואין נאכלין בטומאה. תנן, שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. כיצד הוא עושה? נוטל מעות מן השולחני, ונותן לקוצרין ולשומרין עד שלא יקרב העומר. ומביא מעות מתרומת הלשכה, ומחללין עליו. וטבות כן? הרי יצא שמשלמים הרבה מאד כסף עבור כמות קטנה של שעורים אמר רבי אחא בשם רבי אבא, כל מה שיתן הן הן דמיו משעה הראשונה שכל מה שישלמו נחשב השווי האמיתי של העומר. תנא אף במפתחי אבנים כן. כיצד הוא עושה? נוטל מעות משולחני, ונותן לחוצבין ולסתתין עד שלא תינתן על גבי הדימוס. ומשניתן על הדימוס, מביא מעות משרי מתרומת הלשכה ומחללין עליה. וטבת כן הרי רק חלק מהאבנים ישמש לבנין? אמר ר' יוסי בי רבי בון בשם שמואל כל מה שיתן הן הן דמיה משעה הראשונה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ד הלכה ב

[דף טז עמוד א] מתני': פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית, באין מתרומת הלשכה. כבש פרה, וכבש שעיר המשתלח, ולשון שבין קרניו, ואמת המים, וחומות העיר ומגדלותיה, וכל צרכי העיר, באין משירי הלשכה. אבא שאול אומר, כבש פרה, כהנים גדולים עושין משל עצמן. מותר שירי לשכה, מה היו עושין בהן? לוקחין בהן יינות שמנים וסלתות, והשכר להקדש, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר, אין משתכרין בשל הקדש ובשל עניים. מותר התרומה, מה היו עושין בה? רקועי זהב ציפוי לבית קודש הקדשים. רבי ישמעאל אומר, מותר הפירות הרווח ממכירת יינות שמנים וסלתות שהיו קונים במותר שירי הלשכה, לקיץ המזבח. מותר תרומה, לכלי שרת. רבי עקיבה אומר, מותר תרומה לקיץ המזבח. מותר נסכים לכלי שרת. רבי חנינה סגן הכהנים אומר, מותר נסכים, קיץ המזבח. מותר התרומה לכלי שרת. זה וזה לא היו מודים בפירות שאן משתכרים בשל הקדש:

גמ': תנן, פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית, באין מתרומת הלשכה. אמר ר' ישמעאל בר נחמן בשם רבי יונתן, ג' לשונות הן. של שעיר בסלע. של מצורע בשקל. של פרה בשתי סלעים. רבי חוניה דברת חוורין ורבי אבא בר זבדא אמרו בשם רבי שמעון בן חלפתא, של פרה בשתי סלעים ומחצה. ואית דמפקין לישנא בעשרה זוז. אותו סכום רק בלשון אחרת שסלע ארבע זוז. אמר ר' יהודא בשם ר' שמואל. תלמידי חכמים המלמדין את הכהנים הלכות שחיטה, הלכות קבלה, הלכות זריקה, נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. אמר רבי יצחק בר רדיפה בשם רבי אימי. מבקרי מומי קדשים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי אחא ור' תנחום בר חייה אמרו בשם ר' שמלאי. מגיהי ספר העזרה [ס"א ספר עזרא] נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. אמר גידל בר בנימין בשם ר' אסי. שני דייני גזילות נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. שמואל אומר, נשים [דף טז עמוד ב] האורגות בפרוכת, נוטלין שכרן מתרומת

הלשכה. רב חונה אמר, מתרומת בדק הבית. **במאי פליגי?** שמואל עבד ליה כקרבן, רב חונה עבד ליה כבניין. אמר רבי חזקיה. תנא ר' יהודה **גדגדה**, הקטרת וכל קרבנות הציבור באין מתרומת הלשכה. מזבח הזהב וכל כלי שרת, באין ממותר נסכים. מזבח העולה וההיכל והעזרות, באין משירי הלשכה. חוץ לעזרות, באין מלשכת בדק הבית. והא תני, אבני המזבח ההיכל והעזרות מועלין בהן? וכי יש מעילה בשירים? אלא כר"מ. דר' מאיר אמר, מועלין בשירים. א"ר חייא, כלום אמר ר"מ, אלא בתוך שנתו **שעדיין יש להם שיכות בקרבנות. שהרי אם יגמר הכסף בקופות יקחו מהלשכה.** והכא חוץ לשנתו אנו קיימין **שהכסף שנשאר נפסל מלהביא בו קרבן.** א"ר חזקיה תנא רבי יהודה **גדגדה**. השלחן והמנורה והמזבחות והפרוכת **אם אינם במקומם מעכבים את הקרבנות** המיוחדות להם. היינו לא ניתן להדליק במנורה או להניח את לחם הפנים. דברי ר"מ. וחכ"א, אין לך **דבר שאם אינו במקומו מעכב את הקרבן**, אלא הכיור ו**כנו בלבד**. ולא כן רבי אליעזר ור' יוסי בן חנינה תריהון אמרין, כל הן דכתיב נכח מעכב, צלע אינו מעכב. ואמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, ואפילו צלע מעכב. ואמר ר' אילא בשם ר' שמואל בר נחמן, ואפי' שימה מעכב? והרי במנורה נאמר את המנורה נכח השלחן. ובשלחן כתיב את צלע השלחן תתן על צלע צפון. ולמה אתה אומר שרק הכיור מעכב? א"ר חנינא. **כאן בעבודות שבפנים כל דבר שנאמר בו נכח או צלע או שימה מעכב. כאן** בעבודות שבחוץ רק מיקום הכיור ו**כנו מעכבים. תנן, כבש פרה, וכבש שעיר המשתלח, ולשון שבין קרניו, ואמת המים, וחומות העיר ומגדלותיה, וכל צרכי העיר, באין משירי הלשכה.** אמר רבי חנינא, שחצית גדולה היתה בבני כהנים גדולים. שיותר מששים ככרי זהב היו מוציאים בה. שהיה כבשה של פרה עומד. ולא היה אחד מהן מוציא פרתו בכבשו של חבירו, אלא סותרו ובונה אותו משלו. התיב רבי עולא קומי רבי מנא. והא תני, שמעון הצדיק שתי פרות עשה. לא בכבש שהוציא את זו הוציא את זו. אית לך למימר שמעון הצדיק שחץ היה? מאי כדון למה בנו כבש במיוחד? על שם כמו שמצאנו הלכות רבות שעליהם נאמר מעלה היא בפרה, אף זה סילסול היא בפרה. תני זיזין וכתלים מעקה היו יוצאין מכאן ומכאן, כדי שלא יציצו הכהנים ויטמאו: **תנן, רבי עקיבה אומר, אין משתכרין בשל הקדש ובשל עניים.** [דף יז עמוד א] אלא אם רצה קיבל על עצמו שיהיה ההפסד שלו והשכר להקדש מותר. כהדא בר זמינא, איתפקד גביה מדל רכוש דיתמין. אתא ושאל לר' מנא אמר ליה, אין בעית די ההפסדה דידך ואגרה דתרויכון, שרי. רבי חייה בר אדא, איתפקד גביה מדל דיתמין ועביד כן: **תנן, רבי ישמעאל אומר, מותר הפירות קיץ המזבח: מתני' היא המשך לדברי דר' ישמעאל ברישא היא. שנאמר ברישא מותר שירי לשכה, מה היו עושין בהן? לוקחין בהן יינות שמנים וסלתות, והשכר להקדש, דברי רבי ישמעאל. דרבי חייא בר יוסף פתר מתניתא, מותר פירות זו שכר להקדש. ובא רבי ישמעאל בסיפא ללמד שאותו מותר הולך לקיץ המזבח. תנן, מותר נסכים לכלי שרת. מותר נסכים זו סאה רביעית. שאם התחייבו הספקים לספק סלתות שלש סאין בסלע, והחלו, ועמדו ארבע סאין בסלע, היו חייבים לספק להקדש ארבע סאין בסלע. ואותה סאה רביעית היא מותר נסכים. רבי יוחנן פתר מתניתא. מותר פירות זו סאה רביעית. מותר נסכים זה בירוצים. שהספקים היו מודדים להקדש במדה גדושה, ולמנחות היו מודדים במדה מחוקה. ולית ליה לרבי חייה בר יוסף בירוצים? אמר רבי חזקיה. מה דנפל לסאה רביעית שהם לקיץ המזבח, נפל לבירוצים. על דעתיה דרבי חייה בר יוסף שאמר שמותר פירות זה מה שהרויחו ממשכר בפירות ההקדש ניחא מה שאמרה המשנה שלדעת רבי עקיבא ורבי חנינה סגן הכהנים שאין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים. לפיכך זה וזה לא היו מודין בפירות. על דעתיה דרבי יוחנן שאמר שמותר פירות זה סאה רביעית קשיא. וכי רבי עקיבא ורבי חנינה סגן הכהנים לא סברו שנשאר רווח כזה להקדש? והא תנינן עמדו מג' יספק מד'. ואך תנינן, זה וזה לא היו מודים בפירות? לא היו מודים בפירות שהם הולכים לקיץ למזבח. אבל מודין היו שמותר פירות לכלי שרת. איתמר, מותר נסכים לכלי שרת. רבי יוחנן פתר מתניתא. מותר נסכים זה בירוצים שהספקים היו מודדים להקדש במדה גדושה, ולמנחות היו מודדים במדה מחוקה. עד כדון בירוצי [דף יז עמוד ב] ציבור ישמשו לקנות בהם כלי שרת. ואפילו בירוצי יחיד? ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד? כלי שרת יכולים לבא משל היחיד, ובלבד שימסרם לציבור. כהדא דתנינן, אשה שעשתה כתונת לבנה כשרה, ובלבד שתמסרנה לציבור. עד כדון בירוצי לח לדעת רבי חנינה סגן הכהנים כיוון שהתקדשו בכלי שרת הולכים לקיץ המזבח. האם לדעת רבי חנינה אפילו בירוצי יבש לקיץ המזבח אף על פי שלא התקדשו בכלי שרת? כההיא דתנינן תמן. בירוצי לח קדש, בירוצי יבש חולין. ולמה בירוצי לח קדש? מפני שמידת הלח נמשך מבפנים. ולמה בירוצי היבש**

חולין? מפני שמידת היבש לא נמשך לא מבפנים ולא מבחוץ. כל בירוצי המידות הללו, אם יש שם זבח אחר, יקרבו עמו. ואם לאו, ימכרו לקיץ המזבח, ואם לנו, יפסלו בלינה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ד הלכה ג

מתני': מותר הקטורת מה היו עושין בה? מפרישין ממנה שכר האומנין, ומחללין אותה על מעות האומנין. ונותנין אותה לאומנין בשכרן, וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה, אם בא חדש בזמנו. ואם לאו מן הישנה:

גמ': תנן, מותר הקטורת מה היו עושין בה? מפרישין ממנה שכר האומנין, ומחללין אותה על מעות האומנין. ולא נמצא הקדש מתחלל על ההקדש? כיצד הוא עושה? אמר רבי שמעון בר ביסנא. מביא מעות הקדש ומחללן על הבניין שעדיין לא התקדש. ומביא קטורת ומחלל עליהן, ונותנים אותה לאומנין בשכרן. וחוזרים ולוקחים אותם מתרומה חדשה. רבי אומר. אומר אני, ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס, שהיו בקיאים בפיטום הקטורת, ובמעשה לחם הפנים. ויתחלל על שכרם וחוזרים ולוקחים אותה מהם מתרומה חדשה. א"ר שמואל בר רב יצחק, והן שיהו חייבין להן מעות משעה ראשונה על עבודה שעשו כבר אבל אי אפשר לשלם ממותר הקטורת על עבודה שיעשו בעתיד. רבי חייה בר אבא [דף יח עמוד א] בעי. מה נעשה במותר הקטורת אם לא היו אמנים שחייבין להן מעות משעה הראשונה? כי אתא רבי אבא אמר בשם ר' חייה, שאמר בשם ר' יוסי, מוכרים אותה לאמנים וחוזרים וקונים אותה מתרומה חדשה ובמה שקיבלו מהאמנים מקייצין בהן את המזבח. ר' אבא בר כהן בעי קומי ר' יוסה, מחלפא שיטתיה דר' חייא? תמן צריכה ליה האם בבירוצי יחיד אפשר לקנות כלי שרת שבהלכה הקדמת הוא שאל על דעת רבי יוחנן, עד כדון בירוצי ציבור ישמשו לקנות בהם כלי שרת. ואפילו בירוצי יחיד? ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד?, והכא פשיטא ליה שבכסף שקיבלו מהאמנים מקייצים בהם את המזבח? הא דצריכה ליה, האם בכספי יחיד אפשר לקנות כלי שרת. הא דפשיטא ליה, שבכספי יחיד אפשר לקנות עולות לקיץ המזבח. איתפלגון. קטורת שפיטמה בחולין. ר' יוסי בי רבי חנינה אמר, פסולה. רבי יהושע בן לוי אמר, כשירה. מה טעמא דרבי יוסי בי רבי חנינה? כתיב קודש היא. שתהא הווייתה בקודש. מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? קודש היא. שתהא באה מתרומת הלשכה. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אתיא דרבי יוסי בן חנינה כשמואל. ודרבי יהושע בן לוי, כר' יוחנן. דתנינן. המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות ציבור. מאי דברים ראויין לקרבנות ציבור? רבי יוחנן אמר, קטורת שכל שאר הדברים נמנו בפרוט במשנה. רואים שיש קטורת שהיא חולין מכאן שפיטום הקטורת נעשה בחול כדעת רבי יהושע בן לוי. אמר רבי יהושע, תיפתר באומן משל בית אבטינס, שהיה נוטל בשכרו קטורת. ודרבי יוסי בי ר' חנינה כשמואל. דאמר רב הונא בשם שמואל, מכתשת שבא פיטמו את הקטורת, עשו אותה ככלי שרת לקדש. א"ר יוסי בי רבי בון. אמרה רבי חונא קומי רבי יוסי, דבר שקדש בכלי שרת קדושת הגוף נפדה? אז אך פודים את מותר הקטורת. אמר ליה, ולא דשמואל היא? והרי שמואל אמר, קל הוא במותר שתנאי ב"ד שהמותר לא התקדש קדושת הגוף גמורה ואפשר יהיה לפדותו. דאיתפלגון, כבשים שהוכנו לצורך תמידים הותרו תמימים אחרי ר"ח ניסן. שמואל אמר, נפדין כתמימים שתנאי ב"ד שיפדו. ורבי יוחנן אמר, נפדין כפסולי המוקדשים ירעו עד שיסתאבו. הותרו שעירים כגון שעירי ראשי חדשים. על דעתיה דשמואל, אם עולה שהיא כליל נפדית, לא כל שכן חטאת? על דעתיה דר' יוחנן. התפלגון. ר' זעירא אמר ירעו. רבי שמואל בר רב יצחק אמר, מקייצין בהן את המזבח בהם עצמן בלא פדיון. וקשיא, יש חטאת שקריבה עולה? אמר ר' יוסה, שנייא היא. שאין קרבנות ציבור נקבעין, אלא בשחיטה. אמר רבי חייא, תנאי ב"ד הוא על המותר שיקרבו עולות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ד הלכה ד

[דף יח עמוד ב] מתני': המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הציבור, ינתנו לאומנין בשכרן והם מתחללים בשכר מלאכתן. דברי ר"ע. אמר לו בן עזאי, אינה היא המידה שאן הם

מתחילים בשכר מלאכה. אלא מפרישין מהן שכר האומנין. ומחללין אותן על מעות האומנין. ונותנין אותן לאומנין בשכרן, וחוזרין ולוקחים אותה מתרומה חדשה. המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבח, זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר, זכרים ימכרו לצרכי עולות. ונקבות, ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית. רבי יהושע אומר, זכרים עצמן יקרבו עולות. ונקבות, ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות. ושאר נכסים, יפלו לבדק הבית. אמר ר"ע, רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי רבי יהושע. שר' אליעזר השוה את מדותיו שהכל לבדק הבית ומה שראוי למזבח יפדה ויקנו בו קרבנות למזבח. ור' יהושע חלק ובהמות שראויות למזבח קדשו קדושת מזבח ויקרבו בעצמן. א"ר פפייס, שמעתי קיבלתי את דברי שניהן, המקדיש בפירוש שאמר בהמות ונכסי להקדש, ולא אמר בהמות הראויות למזבח יהיו לקרבנות, אמרין שדעתו שהכל ילך לבדק הבית. כדברי ר' אליעזר. והמקדיש סתם, כדברי ר' יהושע. המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויים לגבי מזבח, יינות ושמינים ועופות. ר' אליעזר אומר, ימכרו לצרכי אותו המין, ויביא בדמיהן עולות. ושאר נכסים יפלו לבדק הבית

[דף יט עמוד א] גמ': המקדיש נכסיו סתם הקדש לבדק הבית והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הציבור: מאי דברים ראויין לקרבנות הציבור? ר' יוחנן אמר קטורת. שכל שאר הדברים נמנו בפרוט לדעת דרבי יוסי בי רבי חנינה שקטורת שפוטמה בכלי חול פסולה. אך יתכן שיהיה לאדם קטורת חולין? אמר רבי הושעיה, תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת. תנן, אמר לו בן עזאי, אינה היא המידה. אלא מפרישין מהן שכר האומנין. ומחללין אותן על מעות האומנין. מה טעמא דבן עזאי שאמר אינה המידה? דהוא סבר שאין ההקדש מתחלל על המלאכה, אלא על המעות: תמן תנינן, יש חומר בקדשי בדק הבית שאין בקדשי מזבח, שסתם הקדשות לבדק הבית. הקדש בדק הבית חל על הכל. ומועלין בגידוליהן ואין בהן הנייה לכהנים. אמר רבי חנינה, דר' אליעזר היא שסובר שאפילו אם היו שם דברים ראויים למזבח, הכל לבדק הבית, דתנינן, המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח, זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר, זכרים, ימכרו לצרכי עולות. ונקבות, ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. אמר רבי יוחנן, טעמא דרבי אליעזר שסתם הקדש לבדק הבית דכתיב [ויקרא כז יד] ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' והעריכו הכהן. במה אנו קיימין? אם בבית דירה? כבר כתיב בפסוק הבא [שם טו] ואם המקדיש יגאל את ביתו. ואם הפסוק הקדם מדבר על מקדיש ביתו היה צריך לכתוב ואם יגאל אותו אלא כי אנו קיימין, במקדיש נכסיו. מיכן, שסתם הקדשות לבדק הבית. אמר רבי זעירא אמר רב חונה בשם רב. במה פליגינן? במקדיש נכסיו. אבל במקדיש עדרו, כל עמא מודיי שהוא למזבח. אמר רבי אבא אמר רב חונה בשם רב. מה פליגינן? במקדיש עדרו. אבל במקדיש נכסיו, כל עמא מודיי שהוא לבדק הבית. על דעתיה דרבי זעירא, ניחא. וקשיא על דרבי אבא, בהמה, לא למזבח היא? בהמה למזבח היא. ולמה סתם האיש הזה ולא פרש שמקדיש למזבח כדרך המקדישים? נמצא שהוא כאומר לא יהיה אלא לבדק הבית. רבי יוחנן אמר, לא שנייא. היא המקדיש נכסיו, היא המקדיש עדרו היא המחלוקת. אמר רב חונה בשם רב. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, קדשי בדק הבית שפודאן תמימין, יצאו לחולין. מתני' אמרה כן דתנן, יש חומר בקדשי מזבח שאין חומר זה בקדשי בדק הבית, שולדן וחלבן של קדשי מזבח, אחר שנפל בהם מום, אסור לאחר פדיונם. וולדן וחלבן של קדשי בדק הבית מותר, וקס"ד כשנפדו תמימים. אמר רבי חזקיה בשם רב חסדא, תיפתר שהוממו ופדאן. אמר רבי יוסה בשם רב חסדא, מתני' אמרה כן דתנן, ולדן וחלבן אסור [דף יט עמוד ב] לאחר פדיון. ועל כרחך בהוממו מיירי, שאם לא כן אין להם פדיון שקדשי מזבח תמימין אינן נפדין. ואף מה שאמרה הבריתא שולדן וחלבן של קדשי בדק הבית שנפדו מותרים מדובר באותו מצב היינו בהוממו. אמר רבי חזקיה בשם רבי יוסה, קדשי בדק הבית שפדאן תמימין, יצאו לחולין. דאין תימר לא יצאו לחולין, היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בדק הבית כמו שאמר ר"א זכרים ימכרו לעולות? בעלי מומין שהקדישן למזבח, קדושת המזבח חלה עליהן. ליידה מילה הרי הם אסורים בהקרבה? לגיזה ולעבודה. הפריש נקיבה לעולתו ולפסחו ולאשמו, עושה תמורה. ר"ש אומר, לעולתו עושה תמורה. לפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה. רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש, לעולתו ולפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה. אמר רבי יוחנן, טעמא דר"ש שאמר שהמקדיש נקיבה

לעולתו עושה תמורה, שכן מצינו נקיבה בעוף כשירה לבא עולה. ואמר ר' יוחנן, טעמא דר"ש בן יהודה **שאמר שגם המקדיש נקיבה לעולה אין עושה תמורה**. אם מין במינו רק שלא באותו גיל הוא חלוק עליו ואינו חל, כל שכן מין בשאינו מינו. איזהו מין במינו שהוא חלוק עליו? כהדא דתני. **נדר אשם בן שנה** כגון שהיה חייב אשם נזיר או אשם מצורע והביא בן שתיים, יצא. בן שתיים כגון שהיה חייב אשם גזלות ומעילות ושפחה חרופה והביא בן שנה, **כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה**. רבי שמעון אומר, כל עצמן אין קדושים. **רואים שאפילו שינה רק את הגיל אף ששניהם זכרים לא קדש לדעת ר"ש, כ"ש כאשר השני ממין אחר**. א"ר יוחנן, ר' שמעון ור' יהושע שניהם אמרו דבר אחד, שכל בהמה שהוקדשה לקרבן שאינה ראויה לו, אינה קדושה קדושת הגוף. כמה דר' יהושע אמר, נקיבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים. כן ר"ש אמר, נקיבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים. אין תימר **שלהבי יהושע קדשה קדושת הגוף, למה לא תחול עליה קדושת עולה**, כמו המקדיש בפירוש נקיבה לעולתו, וירעו. **ולמה אמר, נמכרים לשלמים?** אמר רבי, אין אני רואה את דברי רבי שמעון בפסח שאמר שהמקדיש נקבה לפסחון אן עליה קדושת מזבח. **שהרי מותר פסח בא שלמים וגם נקבה באה שלמים ולמה לא יחול עליה קדושת הגוף?** ולימא, אין אני רואה דברי רבי שמעון באשם. שהמותר אשם בא עולה, והמקדיש נקבה לעולה קדושה קדושת הגוף שכן נקבה שייכת בעולת העוף? אמר רבי אבין, יש חילוק בן פסח לאשם. **כשאמרו שמותר פסח בא שלמים, הכוונה שגופו קרב שלמים**. ולכן המקדיש נקבה לפסחון כאילו הקדישה לשלמים והיא קדושה קדושת הגוף **וכשאמרו שמותר אשם בא עולה [דף כ עמוד א] אין גופו קרב עולה אלא בדמיו רוכשים עולה**. ולכן המקדיש נקבה לאשם אן זה כמקדיש עולה **במאי פליגי? ההין ר"ש אמר, הקדש דמים הקדיש**. וההין ת"ק אמר, הקדש גופו הקדיש. **אמר ר' זעירא בשם ר"ש בן לקיש**. טעמא דרבי יהושע שאמר שהמקדיש נכסיו והיו שם דברים ראויים למזבח ימכרו ויביאו בדמיהן עולות דכתיב [ויקרא כב יח] דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם, איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל, אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם, אשר יקריבו לה' לעולה. **לרצונכם, תמים זכר**. בבקר, בכשבים ובעיזים. **כתיב לכל נדריהם ולכל נדבותם, אשר יקריבו לה' לעולה**. מכאן, שכל דבר שאדם הקדיש בסתם, אף אם אינו ראוי לעולה, הרי הוא נמכר, ודמיו יפלו לעולה. שהכל קרב לעולה. והכתיב לרצונכם תמים זכר. מנין אפי' נקיבות? ת"ל [שם יט] בבקר לרבות את הנקיבות. רבי יצחק בי רבי אליעזר שאל? **כתיב זכר**. ואת אמרת בבקר לרבות את הנקיבות? **אם כך נדרוש דכוותה, כתיב תמים, ונאמר בבקר לרבות בעלי מומין? מה ביניהון? רב אמר, שבטא דכדכדא ביניהן יש הבדל גדול עד שאפשר להעביר בו את קרש האריגה, שכן נקבות כשרות למזבח לקרבן אחר, בעלי מומים אינם כשרים בשום קרבן : תנן, המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויים לגבי מזבח, יינות ושמינים ועופות, ר"א אומר ימכרו לצרכי אותו המין ויביאו בדמיהן עולות: ולמה העופות לא יקרבו עצמן לעולות? אמר ר' אבהו בשם ר' שמעון בן לקיש. טעמא דר"א דכתיב [ויקרא כב יח] דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם, איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל, אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם, אשר יקריבו לה' לעולה. **לרצונכם, תמים זכר**. בבקר, בכשבים ובעיזים. **כתיב לכל נדריהם ולכל נדבותם, אשר יקריבו לה' לעולה**. מכאן, שכל דבר שאדם הקדיש בסתם, אף אם אינו ראוי לעולה, הרי הוא נמכר, ודמיו יפלו לעולה. **וכתיב לרצונכם תמים זכר**. שכל הראוי לעולה קרב לעולה. יכול אפי' עופות? ת"ל, בבקר. ולא עופות. רבי ירמיה ור' בון בר חיייה הוון יתיבון ואמרין. תמן א"ר יוחנן, טעמא דר"ש שאמר שאם המקדיש נקבה לעולה חל עליה קדושת דמים, שכן נקיבה שבעוף כשירה לבא עולה. והכא אמר הכין שעל עופות לא חלה קדושת הגוף? א"ר יוסי, קיימתיה, כהא דא"ר שמואל בשם ר' זעירא, כל בהמה שהקדיש אדם שאינה יכולה ליקרב, לא היא ולא דמיה. לא קדשה אלא הקדש דמים. ולכן יאות אמרנו שהעופות אינם קדושים בקדושת הגוף אלא רק בקדושת דמים. שהרי להקריבן אין את יכול דכתיב בבקר, ולא עופות. לפדותו אין את יכול, שאין לעוף פדיון. לפום כן צריך מימר, לא קדשה אלא קדושת דמים. **איתמר רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש, לעולתו ולפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה**. חברייא אמרי בשם רבי יוחנן. ר' אייבו בר נגרי אמר קומי רבי אילא בשם רבי יוחנן [דף כ עמוד ב] טעמא דהין תנייא רבי שמעון בן יהודה **דכתיב [ויקרא כז יא] ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' והעמיד את הבהמה לפני הכהן, והעריך אותה הכהן**. מה ת"ל טמאה הרי בפסוק הבא מדבר על מקדיש בהמה טמאה שנאמר ואם בהמה הטמאה ופדה בערכך? אלא אפילו טמאה באותו השם שאינה ראויה לקרבן שלשמה הוקדשה אינה קדושה אלא קדושת דמים. וקשיא, אם לא חלה קדושה בדא כתיב [שם**

יב] והעמיד והעריך? ר' זעירא בשם ר"א לא אמר כן, אלא כתיב[ויקרא כז יא] ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה'. כל שאינה ראויה ליקרב, לא כאן ולא במקום אחר, אינה עושה תמורה. יצאת נקיבה לעולה, אף על פי שאינה ראויה ליקרב כאן, ראויה ליקרב במקום אחר בעולת העוף. מכאן שהמקדיש נקיבה לעולתו קדשה, ועושה תמורה, דהרי ראויה היא לשם עולה, בעוף. רבי אבון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא. הרי הרובע והנרבע, שאינן ראויין ליקרב לא כאן ולא במקום אחר. והרי הן עושין תמורה? אמר לון, אף אני לא אמרתי אלא טמאה ממש שלא באתי לבאר שיטת רבי שמעון, הסובר שהמקדיש נקיבה לפסח ואשם לא קדשה, אלא את הדעה האומרת שכן קדשו. ואת זה אמרתי שניתן ללמוד ממה שנאמר טמאה. ומכאן שרק בהמה טמאה ממש שאין מינה קרב בשום מקום אינה קדושה קדושת הגוף, אבל נקבה והוא הדין רובע ונרבע, כיוון שיש במינם קרב חלה עליהם קדושת הגוף ועושים תמורה. וכיוון שמדובר בבהמה טמאה שחלה עליה קדושת דמים בדא כתיב [שם יב] והעמיד והעריך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ד הלכה ה

מתני': אחת לל" יום, משערין קובעים מחיר את הלשכה. כל המקבל עליו לספק סלתות מארבע, עמדו משלש יספק מד'. משלש ועמדו מד' יספק מד'. שיד הקדש על העליונה. אם התליעה סולת, התליעה לו. ואם החמיץ יין, החמיץ לו. אינו מקבל מעותיו, עד שיהא המזבח מרצה:

גמ': תנן, אינו מקבל מעותיו, עד שיהא המזבח מרצה. תני בשם ר"ש, מיד היו מקבלין את מעותיהן ולא חישינן שמא יפסלו שהכהנים זריזין הן:

הדרן עלך פרק התרומה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ה הלכה א

[דף כא עמוד א] מתני': אלו הן הממונים שהיו במקדש. יוחנן בן פנחס על החותמות. אחייה, על הנסכים. מתיה בן שמואל, על הפייסות. פתחיה, על הקינין. פתחיה זה מרדכי. ולמה נקרא שמו פתחיה? שהיה פותח דברים ודורשן ויודע בשבעים לשון. בן אחייה על חולי מעיים. נחוניא חופר שיחין. גביני כרוז. בן גבר על נעילת שערים. בן בבי ממונה על הפקיע. בן ארזא על הצלצל. הוגרס בן לוי על השיר. בית גרמו על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס על מעשה הקטורת. ואלעזר על הפרוכת, ופנחס המלביש:

גמ': ר' חזקיה אמר. ר' סימון ורבנן. חד אמר, לא היו כולן ממונים בדור אחד אלא כשירי דור ודור בא למנות עליהן. וחורנה אמר כולם שימשו כאחד, מי שהיה באותו דור שעלו ישראל מהגולה, מנה מה שבדורו.. תנן התם, בן קטין עשה י"ב דדים לכיור. מונבז המלך היה עושה כל ידות הכלים של יום הכיפורים של זהב. והיו מזכירין אותן לשבח. ואלו לגנאי: של בית גרמו לא רצו ללמדו על מעשה לחם הפנים. של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת. הוגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד. בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב. על הראשונים נאמר "זכר צדיק לברכה", ועל אלו נאמר "שם רשעים ירקב" מאן דאמר כשירי כל דור ודור בא למנות שלא היו כולן ממונים בדור אחד אלא כשירי דור ודור בא למנות אף בית גרמו והוגרס ובית אבטינס.

כשרים היו, ועל כולן אף שלא רצו ללמד כיוון שנתנו טעם לדבר מלבד בר קמצר הוא אומר [משלי י ז] זכר צדיק לברכה. מאן דאמר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו. על כולן הוא אומר [משלי י ז] ושם רשעים ירקב. ועל מי נאמר זכר צדיק לברכה? על בן קטין וחביריו. אמר רבי יונה כתיב [ישעי' נג יב] לכן

אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל. זה ר"ע, שהתקין מדרש ההלכות והגדות. ויש אומרים אלו אנשי כנסת הגדולה תיקנו. אלא מה תיקן זה? כללות ופרטות. אמר ר' אבהו כתיב [דברי הימים א ב נה] משפחת סופרים יושבי יעבץ. מה ת"ל סופרים? אלא שעשו את התורה ספורות ספורות. חמשה לא יתרומו תרומה. ה' דברים חייבין בחלה. חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן. שלשים ושש כריתות בתורה. שלשה עשר דבר נאמרו בנבלת העוף הטהור. ד' אבות נזיקין. אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. אמר רבי אליעזר, כתיב [עזרא ז יא] לעזרא הכהן הסופר, **סופר מצוות ה' וחוקיו**. מה ת"ל סופר **פעם שניה?** אלא כשם שהיה סופר בדברי תורה, כך היה סופר בדברי חכמים. **אמר ר' חגי** בשם ר' שמואל בר נחמן. הראשונים חרשו וזרעו ניכשו כיסחו עדרו קצרו עמרו דשו זרו ברו טחנו הרקידו לשו קיטפו ואפו. ואנו אין לנו **פה לאכול**. **אמר ר' אבא** בר זמינא בשם ר' זעירא [דף כא עמוד ב] אין הוון קדמאין מלאכין, אנן בני אנש. ואין הוון בני אנש, אנן חמרין. אמר רבי מנא, בההיא שעתא אמרין, אפילו כחמרתיה דר' פינחס בן יאיר לא אידמינון. חמרתיה דר"פ בן יאיר, גנבתה ליסטאי בליליא. עבדת טמירא גבון תלתא יומין ולא טעמה כלום. בתר תלתא יומין אימלכון מחזרתה. אמרון, אפקונה מן הכא דלא תימות גבן. אפקונה, אזלת וקמת לה על תרעא דמרה. שריית מנהקת. אמר לון, פתחון להדא עלובתא, דאית לה תלת יומין דלא טעמה כלום. פתחין לה ועלת לה. אמר לון, יהבו לה כלום תיכול. יהבון קומה שעורין, ולא בעית למיכל. אמרין ליה, רבי, לא בעית למיכל. אמר לון, מתקנין אינון? אמרו ליה, אין. אמר לון, וארימתון דמיין? אמרון ליה, לא כן אלפון רבי, הלוקח זרע לבהמה. קמח לעורות. שמן לאור. פטור מן הדמאי? אמר לון, מה נעבד לה להדא עלובתא, דהיא מחמרה על גרמה סגין. וארימון דמיין ואכלת: פתחיה על הקינין: בא וראה מה גדול הוא כוחו של אותו האיש. פותח דברים ודורשן: יודע בע' לשון: תני, סנהדרין שיש בה שנים שיכולין לדבר, וכולן ראויין לשמוע, הרי זו ראוייה לסנהדרין. ג', הרי זו בינונית. ד', הרי זו חכמה. וביבנה היו בה ד' **ואלו הם**. בן עזאי, ובן זומא, ובן חכנאי, ור"א בן מתיה. א"ר חסדא. פעם אחת יבשה א"י ולא ידעו מהיכן להביא עומר. והוה תמן חד אילם דהוה יהיב חד ידיה על גגות, וחד ידיה על צריפים. אייתוניה קמיה דפתחיה, אמר להו. אית אתר דמתקריא גגות צריפין, או צריפין גגות? אזלין לתמן ואשכחון. א"ר יוסה בי רבי בון. פעם אחת נשדף כל העולם כולו. ולא היו יודעין מהיכן להביא העומר. והוה תמן חד אילם דהוה יהיב ידיה על עיניה, וידיה על סוכרא. אייתוניה לגבי פתחיה, אמר לון, אית אתר דמיתקריא עין סוכר, או סוכר עין? ואזלון תמן ואשכחון. ג' נשים הביאו קיניהן. אחת אומרת לעינת. אחת אומרת לימתי. ואחת אומרת לזיבתי. זו שאומרת לעינתי, סברין מימר שופעת כמעין. אמר לון, בעיינא סכנת נצלה מטביעה זו שאומרת לימתי, סברין מימר שופעת כים. אמר לון, בימה סכנת. זו שאומרת לזיבתי, סברין מימר זבה ממש. אמר לון, זאב בא ליטול את בנה וניצל: **תנן, בן אחייה על חולי מעיים: ולמה נזקקו לו?** ע"י שהיו הכהנים מהלכין יחיפים על הרצפה. והיו אוכלין בשר ושותין מים, היו באין לידי חולי המעים. והוה ידע האי דין חמר טב למעייא. והאי דין חמר מסמם ^{רע} למעייא: נחוניא חופר שיחין: שהיה חופר שיחין ומערות. והוה ידע האי דין כיף סלע מקורר מיא. והאי דין כיף אית ביה שרברובי חמימים מימי, ועד היכן שרברובותיה מטייה. אמר ר' אליעזר, ומת בנו בצמא. אמר רבי חנינא. מאן דאמר רחמנא וותרן, יתוותרון בני מעויי. אלא מאריך רוחיה וגבי דידיה. א"ר אחא, כתיב [תהילים נ ג] וסביביו [דף כב עמוד א] נשערה מאוד. מדקדק עמהן כחוט השערה. א"ר יוסי, לא מטעם הזה אלא מן מה דכתיב [תהילים פט ח] ונורא הוא על כל סביביו. מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים. **אמר רבי חגיי** בשם רבי שמואל בר נחמן. מעשה בחסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ושבים. פעם אחת היתה בתו עוברת להנשא, ושטפה נהר. והוון כל עמא עללין לגביה. בעון מנחמתיה, ולא קיבל עלוי מתנחמא. עאל רבי פנחס בן יאיר לגביה, בעי מנחמתיה ולא קיבל עלוי מתנחמא. אמר לון, דין הוא חסידכון? אמרו ליה, רבי, כך וכך היה עושה, וכך וכך אירע ליה. אמר **אי אפשר** שהיה מכבד את בוראו במים, והוא מקפחו במים? מיד נפלה הברה בעיר, באת בתו של אותו האיש. אית דאמרי, בסוכתא איתערית נתלתה בענף ונצלה ואית דאמרי מלאך ירד כדמות ר' פנחס בן יאיר והצילה: גביני כרוז: שהיה מכריז בבית המקדש. מה היה אומר? עמדו הכהנים לעבודה ולויים לדוכןן וישראל למעמדן. אגריפס המלך שמע קולו עד ח' פרסאות, ונתן לו מתנות הרבה: בן גבר על נעילת שערים: **תנן התם, בכל יום תורמים את המזבח בקריאת הגבר**. תירגם רב קומי דבית ר' שילא, קרא גברא, אכריז כרוזא. אמרין ליה, אמור קרא תרנגולא. א"ל והתנין בן גבר **על נעילת שערים**. אית לך למימר בר תרנגולא? בן בבי על הפקיע: שהיה מזייג את הפתילות **שהיה קולען בעובי שונה בהתאם לאורך**

הלילה . ר' יוסי עאל לכופרה. **בעה** ממנייא עלייהון פרנסים, ולא קיבלון מינהן. עאל ואמר קומיהון. **תנן** בן בבי על הפקיע. ומה אם זה שנתמנה על הפתילות זכה להימנות עם גדולי הדור. אתם שאתם נתמנין על חיי נפשות, לכ"ש? בן ארזה על הצלצל: כי הא דתנינן תמן, הניף הסגן בסודרין, והקיש בן ארזה על הצלצל: הוגרס בן לוי על השיר: אמר ר' אחא, נעימה יתירה היה יודע. ואמרו עליו על הוגרס **בן לוי**, שהיה מנעים את קולו בזמר. וכשהיה נועץ גודלו בתוך פיו, היה מוציא כמה מיני זמר. והיו כל אחיו הכהנים נזקרים לו בבת ראש: בית גרמו על מעשה לחם הפנים: בית גרמו היו בקיין במעשה לחם הפנים, וברדייתו. ולא רצו ללמד. שלחו חכמים והביאו אומנים מאלכסנדריאה. והיו בקיין במעשה לחם הפנים, וברדייתו לא היו בקיין. בית גרמו היו מסיקין מבפנים ורודין מבחוץ ולא היתה מתעפשת. ואלו, היו מסיקין מבפנים ורודין מבפנים והיתה מתעפשת. כיון שידעו חכמים בדבר הזה אמרו. כל מה שברא הקדוש ברוך הוא, לכבודו ברא. שנאמר [משלי טז ד] כל פעל ה' למענהו. שלחו אחריהם ולא רצו לבא, עד שכפלו להם שכרן. י"ב מנה היו נוטלים, ונתנו להם כ"ד. ר' יהודה אומר, כ"ד היו נוטלים ונתנו להן מ"ח. אמרו להן, מפני מה אין אתם רוצים ללמד? אמרו להן, מסורת היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליחרב. שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין כן לפני ע"ז שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח, שלא יצא ביד בניהם פת נקייה מעולם. שלא יהו אומרים, ממעשה לחם הפנים הן אוכלים: בית אבטינס על מעשה הקטורת: של בית אבטינס היו בקיין על מעשי פיטום הקטורת ובמעלה העשן, ולא רצו ללמד. שלחו והביאו אומנין מאלכסנדריאה של מצרים. והיו בקיין בפיטום הקטורת. ובמעלה עשן לא היו בקיין. של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה כמקל, ופוסה ויורדת. ושל אלו, היתה פוסה מיד. כיון שידעו חכמים בדבר אמרו, כל מה שברא הקדוש ברוך הוא, לכבודו ברא. שנאמר [ישעי' מג ז] כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו וגו' שלחו אחריהם ולא רצו לבא, עד שכפלו להן שכרן. י"ב מנה היו נוטלין, ונתנו להן כ"ד. רבי יהודה אומר, כ"ד היו נוטלין ונתנו להן מ"ח. אמרו להן, מפני מה אין אתם רוצין ללמד? אמרו להן, מסורת היא בידינו מאבותינו, שהבית הזה עתיד ליחרב. שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין כן לפני ע"ז שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח, שלא יצאת אשה משל א' מהן מבושמת מעולם. ולא עוד, אלא כשהיה א' מהן נושא אשה ממקום אחר, היה פוסק עמה ע"מ שלא תתבשם. שלא יהו אומרים ממעשה פיטום הקטורת הן מתבשמות. לקיים מה שנאמר [במדבר לב כב] והייתם נקיים מה' ומישראל. אמר רבי יוסי, פעם אחת הייתי עומד בירושלים ומצאתי תינוק אחד משל בית אבטינס. אמרתי לו בני, מאיזו משפחה את? אמר לי ממשפחת פלוני. אמרתי לו בני, אבותיך לפי שנתכוונו לרבות כבודן ולמעט כבוד שמים, לפיכך כבודם נתמעט וכבוד [דף כב עמוד ב] שמים נתרבה. אמר רבי עקיבא. שח לי שמעון בן לוגא. מלקט הייתי עשבים אני ותינוק א' משל בית אבטינס. וראיתי אותו שבכה, וראיתי אותו ששחק. אמרתי לו בני למה בכיתה? אמר לי, על כבוד של בית אבא שנתמעט. ולמה שחקתה? אמר לי, על הכבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא. ומה ראית? מעלה עשן לנגדי. נומיתי לו, בני הראהו לי. אמר לי, רבי, מסורת בידי מאבותי שלא להראותו לבירייה. א"ר יוחנן בן נורי. פגע בי זקן אחד משל בית אבטינס ומגילת סמנים בידו. אמר לי, רבי, לשעבר היו בית אבא צנועין, והיו מוסרין את המגילה הזאת אלו לאלו. ועכשיו שאין בית אבא נאמנים, הילך את המגילה והזהר בה. וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ע, זלגו עיניו דמעות ואמר. מעתה אין אנו רשאים להזכירן לגנאי: אלעזר על הפרוכת: שהיה ממונה על אורגי פרוכת: פנחס המלביש: שהיה מלביש בגדי כהונה גדולה. מעשה בכהן אחד שהלביש לאיסטרטיו' אחד ונתן לו שמונה זהובים ואית דאמרי תרי עשר יהב ליה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ה הלכה ב

מתני': אין פוחתין משבעה אמרוכלין ממונים וג' גזברין. ואין עושין שררה על הצבור פחות משנים. חוץ מבן אחיה שעל חולי מעיים, ואלעזר שעל הפרוכת, שאותן קיבלו רוב הציבור עליהן:

גמ': **תנן**, אין פוחתין מג' גזברין ומז' אמרוכלין. תני אן פוחתין משני כתליקין מעל אמרוכל. הדא הוא דכתיב [דברי הימים ב לא ג] ויאמר חזקיהו להכין לשכות בבית אלהינו. ויכינו, ויביאו את התרומה ואת

המעשר באמונה. ועליהם כונניהו הלוי, ושמעי אחיהו משנה, ויחיל ועזיהו ונחת ועשאל וירמות ויזבד ואליאל ויסמיכיהו ומחת ובניהו במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלקים: יחיל ועזיהו ונחת, גזברין. ועשהאל וירימות ויזבד ואליאל ויסמיכיהו ומחת ובניהו, שבעה אמרוכלין. והם התמנו פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו שהם היו קתליקין. במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלהים שהם המלך וכ"ג. כשהוא הממונה חותם את הלישכה שבה הכסף, הגיזבר חותם ונותנו לאמרוכל. אמרוכל חותם ונותנו לקתליקון. קתליקון חותם, ונותנו לכהן גדול. כ"ג חותם ונותנו למלך. וכשהוא מתיר המלך רואה חותמו ומתיר. כ"ג רואה חותמו ומתיר. קתליקין רואה חותמו ומתיר. אמרוכל רואה חותמו ומתיר. גיזבר רואה חותמו ומתיר: **תנן, אין עושין שררה על הציבור בממון פחות משנים: **אמר** רב נחמן בשם רבי מנא. על שם [שמות כח ה] והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן. **אמר** ר' חמא בי רבי חנינא. מפסולת של לוחות, העשיר משה. הדא הוא דכתיב [שם לד א] פסל לך שני לוחות אבנים. פסל לך, שתהא הפסולת שלך. **אמר** ר' חנין, מחצב של אבנים טובות ומרגליות ברא לו הקדוש ברוך הוא מתוך אהלו, וממנו העשיר משה. כתיב [שם לג ח] והביטו אחרי משה עד בואו האוהלה. תרין אמוראין. חד **אמר** לגנאי, וח"א לשבח. מאן דאמר לגנאי, חמון שקין, חמון כרעין, חמון קופרי בשרו. אכיל מן דיהודאי, ושתי מן דיהודאי. כל מדליה רכשו מן דיהודאי. ומ"ד לשבח, מחמי צדיקיא מזכי זכות לראות צדיק. טוביא אשרי דזכת למיחמי יתיה.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ה הלכה ג

מתני': ד' חותמות היו במקדש. וכתוב עליהן, עגל, זכר, גדי, וחוטא. בן עזאי אומר, ה' היו. וארמית כתוב עליהן [דף כג עמוד א] עגל, דכר, גדי, חוטא דל מצורע עני, וחוטא עשיר. עגל, משמש עם נסכי בקר גדולים וקטנים זכרים ונקיבות. גדי, משמש עם ניסכי הצאן גדולים וקטנים זכרים ונקיבות, חוץ משל אלים. איל, משמש עם ניסכי אלים בלבד. חוטא, משמש עם ניסכי שלש בהמות של מצורע. מי שהוא מבקש נסכים, הולך לו אצל יוחנן שהוא ממונה על החותמות, ונותן לו מעות, ומקבל ממנו חותם. בא לו אצל אחייה, שהוא ממונה על הנסכים. ונותן לו חותם, ומקבל ממנו נסכים. לערב באין זה אצל זה. ואחיה מוציא את החותמות, ומקבל כנגדן מעות. אם פחתו, פחתו לו וישלם יוחנן מביתו. ואם הותירו, הותירו להקדש, שיד הקדש על העליונה. מי שאבד חותמו, ממתנין לו עד הערב. ואם מצאו לו כדי חותמו, נותנין לו. ואם לאו, לא היו נותנין לו. ושם היום, כתוב עליהן, מפני הרמאין:

גמ': וכבן עזאי, חוטא דל למה היה נצרף? הרי קרבנו כבש אחד ולמה לא הסתפקו בחותם גדי? כדי שיהיה מביא ולגו עמו שמלבד שלושה לוגים שמן של גדי במצורע צריך עוד אחד לתנוך ובהונות. ברם כרבנן שאמרו שלא היה חותם למצורע עני נותנים לו חותם גדי ולגו נוסף לתנוך ובהונות מביא מביתו. נסכי רחל בת שנתים בכמה? האם כמו שיש חילוק בין כבש זכר בין שנתים לכבש בן שנה, כך גם בכבשה יש הבדל. או שכמו שבעז אן הבדל בין גדול לקטן כך גם בכבשה אין. מן מה דתנינן, גדי משמש נסכי צאן גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות חוץ משל איל, הדא אמרה, נסכי רחל כנסכי גדי. כתיב [במדבר טו יא] ככה יעשה לשור האחד, או לאיל האחד, או לשה בכשבים או בעזים. לשור האחד למה נאמר? מגיד, שלא חלק בין ניסכי עגל לניסכי שור. שהיה בדין. בין הצאן טעון נסכים. ובן הבקר טעון נסכים. אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לניסכי איל. לכך נחלוק בין ניסכי עגל לניסכי שור. ת"ל ככה יעשה לשור האחד. מגיד שלא חלק בין ניסכי עגל לניסכי שור. או לאיל למה נאמר? שהיה בדין. אם מצאנו שחלק בין ניסכי בן שנה לניסכי בן שנתיים. לכך נחלוק בין נסכי שנתיים לניסכי שלש. ת"ל [במדבר טו יא] או לאיל האחד. או לשה בכשבים למה נאמר? שהיה בדין. אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לנסכי איל, לכך נחלוק בין ניסכי כשבה לניסכי רחל. ת"ל או לשה בכשבים. או בעזים למה נאמר? שהיה בדין. אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לניסכי איל. לכך נחלוק בין ניסכי גדי לניסכי תיש. ת"ל או בעזים. הקיש קטן שבעיזים לגדול שבתישים. מה זה בשלשת לוגין, אף זה בשלשת לוגין: ושם היום כתוב כו': הגע בעצמך שזיג אותו

היום? שם משמר היה כתוב עליו. הגע בעצמך שזיוג אותו המשמר? שם היום. שם שבת. שם חודש. היה כתוב עליהן. אפילו רוצה לזייג אין מצוי לזייג

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ה הלכה ד

[דף כג עמוד ב] **מתני'**: שתי לשכות היו במקדש. אחת לשכת חשאי, ואחת לשכת הכלים. לשכת חשאי, יריאי חטא נותנין לתוכה בחשאי, ועניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי. לשכת הכלים, כל מי שהוא מתנדב כלי, זורקו לתוכה. ואחת לשלשים יום, הגיזברין פותחין אותה. וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית, מניחין אותו. והשאר, נמכרין, ודמיהן נופלין ללשכת בדק הבית:

גמ': ר' יעקב בר אידי ורב יצחק בר נחמן הוון פרנסים. והוון יהבין לר' חמא אבוי דר' יהושעיה דינר, והוא יהיב ליה לחורנין. רבי זכריה חתניה דר' לוי, היו הכל מליזין עליו. אמרין דלא צריך, והוא נסב. מן דדמך, בדקין ואשכחין דהוה מפליג ליה לחורנין. רבי חנינא בר פפא, הוה מפליג מצוה בליליא. חד זמן פגע ביה רבהון דרוחיא. א"ל, לא כן אלפן ר' [דברים יט יד] לא תשיג גבול רעך? א"ל, ולא כן כתיב [משלי כא יד] מתן בסתר יכפה אף? והוה מסתפי מיניה וערק מן קומוי. אמר רבי יונה. אשרי נותן לדל, אין כתיב כאן, אלא [תהילים מא ב] אשרי משכיל אל דל. זה שהוא מסתכל במצוה היאך לעשותה. כיצד היה רבי יונה עושה? כשהיה רואה עני בן טובים שירד מנכסיו. היה אומר לו: בני, בשביל ששמעתי שנפלה לך ירושה ממקום אחר, טול ואת פורע. מן דהוה נסיב, הוה א"ל מתנה היא לך. **אמר** חייא בר אדא. אית הוה סבין ביומינון, מאן דהוה יהיב להון מבין ריש שתא לצומא רבא, הוון נסבין. מן בתר כן, לא הוון נסבין. אמרין, דשתן גבן. נחמיה איש שיחין פגע בו ירושלמי **עני** א'. א"ל זכה עמי חדא תרנגולתא. א"ל, הא לך **טומיתא** מטבע קטנה דקופר לך קנה בו בשר. וזבין קופר ואכיל ומית. והיה צווח ואמר, בואו וספדו להרוגו של נחמיה. נחום איש גם זו היה מוליך דורון לבית חמיו. פגע בו מוכה שחין א'. א"ל, זכה עמי ממה דאית גבך. אמר ליה, מיחזור. חזר ואשכחיה מית. והוה אמר לקיבליה. עינייא דחמינך ולא יסבון לך, יסתמיין. ידיה דלא פשטן מיתן לך, יתקטעון. רגלייא דלא רהטן למיתן לך, יתברון. ומטתיה כן. סליק לגביה ר"ע. אמר ליה, אי לי שאני רואה אותך בכך. א"ל, אי לי שאין אני רואה אותך בכך. א"ל, מה את מקללני? א"ל, ומה את מבעט ביסורין? רבי הושעיה רבה, הוה רביה דבריה חד סגי נהורא. והוה יליף אכול עימיה בכל יום. חד זמן, הוה ליה אורחין, ולא מטא מיכול עימיה. ברמשא סליק לגביה. א"ל, לא יכעוס מרי עלי. בגין דהוה לי אורחין יומא דין, דאמרית, דלא ליבזוי ביקרא דמרי יומא דין. בגין כן, לא אכלית עם מרי יומא דין. א"ל, אתה פייסתה למאן דמתחמי ולא חמי. דין דחמי ולא מתחמייא, יקבל פיוסך. א"ל הדא מנא לך? א"ל, מר"א בן יעקב. דר"א בן יעקב, עאל חד דסגי נהורא לקרתיה. יתב ליה ר"א בן יעקב לרע לפניו במקום נמוך מיניה דיימרון, דאילולי דהוה בר נשא רבא, לא יתב ליה ר"א בן יעקב לרע מיניה. עבדין ליה פרנסא דאיקר. אמר לון, מהו הכין? אמרון ליה, ר"א בן יעקב יתב לרע מינך. וצלוו עלוי הדא צלותא. אתה גמלתה חסד למאן דמתחמי ולא חמי. דין דחמי ולא מתחמי, יגמול יתך חסד: דלמא רבי חמא בר חנינה ורבי הושעיא רבה, הוון מטיילין באילין כנישתא דלוד. אמר ר' חמא בר חנינה לר' הושעיא. כמה ממון [דף כד עמוד א] שיקעו אבותי כאן. אמר ליה, כמה נפשות שיקעו אבותיך כאן? לא הוה אית בני נש דילעון באורייתא? רבי אבון, עבד אילין תרעייה דסדרא רבא שערין לבית המדרש. אתא ר' מנא לגביה א"ל, חמי מאי עבדית. א"ל, [הושע ח יד] וישכח ישראל את עושהו ויבן היכלות. לא הוה בני נש דילעון באורייתא: **תנן, לשכת הכלים, כל מי שהוא מתנדב כלי זורקו לתוכה, ואחת לשלשים יום הגזברים פותחין אותה וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית מניחין אותו, והשאר נמכרין ודמיהן נופלין לבדק הבית. תני: המקדיש בהמה או אבנים לבדק הבית והוצרכו להם למזבח נוטלין אותן כדתני, קדשי המזבח מוציאין את הראוי להן מקדשי בדק הבית, ואין קדשי בדה"ב מוציאין את הראוי להן מקדשי מזבח** כגון אם הקדיש קרבן ונעשה בעל מום, אין מוציאין אותן לצרכי בדק הבית. **והא תנינן, כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית מניחין אותו. והשאר נמכרין, ודמיהן נופלין לבדק הבית. משמע שאפילו אם**

היה בהם צורך למזבח אן מוציאים אותו מבדק הבית?. א"ר חזקיה כיני מתני' ללשכת בדק הבית ומשם נוטלים למה שצריך

הדרן עלך פרק אלו הן הממונים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ו הלכה א

מתני': שלשה עשר שופרות, שלשה עשר שולחנות, שלש עשרה השתחויות היו במקדש. של בית ר"ג ושל בית רבי חנניה סגן הכהנים היו משתחיים בארבע עשרה. והיכן היתה יתירה? כנגד דיר העצים. שכן מסורת בידן מאבותיהן ששם הארון נגזז. מעשה בכהן א' שהיה מתעסק וראה את הרצפה שהיא משונה מחברותיה. בא ואמר לחבירו. לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו, וידעו בייחוד ששם הארון נגזז:

גמ': תני השופרות הללו עקומות היו. צרות מלמעלן ורחבות מלמטן מפני הרמאין. תני בשם ר"א. הארון גלה עמהן לבלב מ"ט? דכתיב [מלכים ב כ יז] **ויאמר ישעיהו אל חזקיהו: שמע דבר ה'! הנה ימים באים ונשא כל אשר בביתך ואשר אצרו אבותיך עד היום הזה בבלה לא יותר דבר אמר ה'.** אין דבר אלא שהדיברות לתוכו. וכן הוא אומר [דברי הימים ב לו י] ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה, עם כלי חמדת בית ה'. איזהו כלי חמדת בית ה'? זה הארון. רבי שמעון בן לקיש אומר, במקומו היה הארון נגזז. הדא הוא דכתיב [מלכים א ח ח] **ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו, אל דביר הבית, אל קדש הקדשים, אל תחת כנפי הכרובים ...** ויארכו הבדים, ויראו ראשי הבדים מן הקדש על פני הדביר, ולא יראו החוצה. **ויהיו שם עד היום הזה.** כתיב ויראו, ואת אמרת ולא יראו? אלא נראין ולא נראין. בולטין ויוצאין כשני דדי האשה. ורבנן אמרין, בלישכת דיר העצים היה הארון נגזז. מעשה בכהן אחד בעל מום, שהיה עומד ומפצל עצים בלשכת דיר העצים. וראה את הריצפה שהיא משתנה מחברותיה. בא ואמר לחבירו, בא וראה את הרצפה הזאת שהיא משתנה מחברותיה. לא הספיק לגמור את הדבר, עד שיצתה נשמתו. וידעו בייחוד ששם הארון נגזז: תני רבי הושעיא, הקיש עליה בקורנס, ויצאת אש ושרפתו. תני רבי יהודה בן לקיש אמר, ב' ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר. א' שהיתה [דף כד עמוד ב] התורה נתונה בתוכו, ואחד שהיו שברי לוחות נתונין בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו, היה מונח באהל מועד. הדא הוא דכתיב [במדבר יד מד] וארון ברית ה' ומשה, לא משו מקרב המחנה. זה שהיו שברי לוחות נתונין בתוכו, היה נכנס ויוצא עמהן. ופעמים שהיה מתראה עמהן. ורבנן אמרין, ארון א' היה. ופעם אחת יצא בימי עלי, ונשבה. קרייא מסייע להו לרבנן **דכתיב** [שמואל א ד ח] **אוי לנו. מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה,** מילה דבר דלא חמון מן יומיהון מכאן שהיה ארון אחד ולא היה יוצא במלחמות מלבד אותו פעם. קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש **דכתיב** [שם יד יח] **ויאמר שאול לאחיה, הגישה ארון האלהים.** והלא ארון בקרית יערים היה? **מכאן שהיו שתיים.** מה עבדון ליה רבנן? הגישה אלי **הארון שבו** הציץ. קרייא מסייע לרבי יודא בן לקיש **דכתיב** [שמואל ב יא יא] **הארון וישראל ויהודה יושבין בסוכות.** והלא ארון בציון היה? **מכאן שהיו שנים. אחד נשאר בציון ואחד בסוכות.** מה עבדון ליה רבנן? **באמת נשאר בציון אלא שהיה בתוך סוכה,** שעדיין לא נבנה בית הבחירה. משנגזז הארון, נגזז עמו צנצנת המן, וצלוחית שמן המשחה, ומקלו של אהרן ופרחיו ושקדיו, וארגז שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל. מי נגזז? יאשיהו נגזז. כיון שראה שכתוב [דברים כח לו] **יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך, אל גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך.** עמד וגזזו. הדא הוא דכתיב [דברי הימים ב לה ג] **ויאמר ללוים המבינים, ולכל ישראל הקדושים לה'.** תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל, אין לכם משא בכתף. אמר להם, אם גולה הוא עמכם לבלב, אין אתם מחזירין אותו עוד למקומו. אלא [דברי הימים ב לה ג] **עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל.** פיטום שמן המשחה **כיצד? כתיב[שמות ל כג כד] ואתה קח לך בשמים ראש, מר דרור חמש מאות, וקנמן בשם מחציתו חמישים ומאתים וקנה בשם חמישים ומאתים, וקדה חמש מאות בשקל הקדש. ושמן זית הין. ועשית אותו שמן משחת קדש.** שהן אלף וחמש מאות מנים: שמן זית הין שנים עשר לוג, שבו שולקין את העיקרין

דברי ר"מ. רבי יהודה אומר, שולקן היה במים ונותן שמן על גביהן. משהיה קולט את הריח, היה מעבירו, כדרך שהפטמין עושין. הדא הוא דכתיב [שמות ל לא] שמן משחת קדש וגו'. תני רבי יהודה בי רבי אילעי. שמן המשחה שעשה משה במדבר, מעשה ניסים נעשה בו מתחילה ועד סוף. שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג, שנאמר. שמן זית הין, אם לסוך בו את העיקרין לא היה בו ספק, על אחת כמה וכמה שהאור בולע, והעצים בולעים, והיורה בולעת. וממנו נמשחו, המשכן וכל כליו. השולחן וכל כליו. המנורה וכל כליה. וממנו נמשחו אהרן כהן גדול ובניו כל שבעת ימי המלוואים. וממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים. מלך בתחילה טעון משיחה. מלך בן מלך אין טעון משיחה. מ"ט? **דכתיב** [שמואל א טז יב] קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה, ואין בנו טעון משיחה. אבל כ"ג בן כ"ג אפי' עד עשרה דורות טעון משיחה. וכולו קיים לעתיד לבא. הה"ד [שמות ל לא] שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם. אין מושחין המלכים, אלא על גבי המעיין שנאמר [מלכים א א לג לד] והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי, והורדתם אותו אל גיחון, ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על ישראל. אין מושחין מלך בן מלך, אלא מפני המחלוקת. מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניהו. יואש? מפני עתליהו. יהוא? מפני יורם. לא כן כתיב [שמואל א טז יב] קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה, ואין מלכי ישראל טעונים משיחה והרי **יהוא ממלכי ישראל היה?** אלא יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים. ולא יאשיהו גנזו **קודם**? הדא אמרה באפרסמון נמשח ואף יהוא שהיה ממלכי ישראל נמשך באפרסמון. אין מושחין המלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא **שנמשחו** מן הפך, היתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה **שנמשחו** מן הקרן היתה מלכותן מלכות קיימת: אין מושחין [דף כה עמוד א] כהנים מלכים. אמר ר' יודה ענתונדרייא, על שם [בראשית מט י] לא יסור שבט מיהודה. אמר רב חייא בר אדא **מדכתיב** [דברים יז כ] למען יאריך ימים על ממלכתו, הוא ובניו בקרב ישראל. מה כתיב בתריה? לא יהיה לכהנים הלויים. א"ר יוחנן. הוא יוחנן, הוא יהואחז. והא כתיב [דברי הימים א ג טו] הבכור יוחנן? **שהיה** בכור יוחנן. א"ר יוחנן. הוא שלום הוא צדקיהו. והכתיב הג' צדקיהו, והרביעי שלום? ג' לתולדות, ד' למלכות. צדקיהו, שצידק עליו מדת הדין. שלום, שבימיו שלמה מלכות בית דוד. ריש לקיש אמר לא שלום הוה שמיה, ולא צדקיהו הוה שמיה, אלא מתניה. הדא הוא דכתיב [מלכים ב כד יז] וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו, ויסב את שמו צדקיהו: א"ר יוחנן. באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא באמה של ששה טפחים? ר"מ היא. דתנן, ר"מ אומר, כל האמות היו בבינונית. ר' יהודה אומר, אמות הבנין ששה. של כלים חמשה. על דעתיה דר"מ, דו אמר באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי, אורכו של ארון חמשה עשר טפחים, דכתיב [שמות כה י] אמתים וחצי ארכו. אמתא אשיתא, ואמתא אשיתא, ופלגות אמתא תלתא. וארבעה לוחות היו בו. שנים שלימים, ושנים שבורים. דכתיב [דברים י ב] אשר שברת, ושמתם בארון. הלוחות היו כל אחד וא' ארכו ששה טפחים, רחבו שלשה. **תן רחבן** של לוחות לאורכו של ארון, נשתיר שם שלשה טפחים. תן מהם חצי טפח לכל כותל, נשתיר שני טפחים לספר תורה. רחבו של ארון תשעה טפחים, דכתיב [שמות כה י] אמה וחצי רחבו. אמתא אשיתא, ופלגות אמתא תלתא. וארבעה לוחות היו בו, שנים שלימים ושנים שבורים דכתיב, [דברים י ב] אשר שברת, ושמתם בארון. הלוחות היו כל אחת ואחת, ארכן ששה טפחים, ורוחבן **שלשה** טפחים. תן **ארכן** של לוחות לרוחבו של ארון, נשתיר שם שלשה טפחים. חצי טפח מכאן לכותל זה, וחצי טפח מכאן לכותל זה, וטפחיים לשילוט שאפשר יהיה להוציא ולהכניס בחפשות מקום שספר תורה מונח. ר"ש בן לקיש אמר באמה בת חמשה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא באמה בת חמשה טפחים? ר' יהודה. דתינין תמן, ר' יהודה אומר, אמת הבנין ששה. של הכלים חמשה. וההן ארון כלי הוא. על דעתיה דרבי יהודה דו אמר באמה של חמשה טפחים, היה אורכו עשוי שנים עשר טפח ומחצה, דכתיב [שמות כה י] אמתים וחצי ארכו. אמתא חמשה, ואמתא ה', ופלגות אמתא תרי ופליג. וד' לוחות היו בו, שנים שלימים ושנים שבורים, דכתיב [דברים י ב] אשר שברת, ושמתם בארון. והלוחות היה כל אחד ואחד, ארכן ששה טפחים ורחבן **שלשה** טפחים. תן ארכן של לוחות לאורכו של ארון. ונשתיר שם חצי טפח. אצבע לכותל מכאן, ואצבע לכותל מכאן. רחבו של ארון שבעה טפחים ומחצה דכתיב, אמה וחצי רחבו. אמתא חמשה. ופלגות אמתא, תרי ופליג. וד' לוחות היו בו. שנים שלימים ושנים שבורים, דכתיב [דברים י ב] אשר שברת, ושמתם בארון. הלוחות היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורוחבן ג' טפחים. תן רחבן לרוחבו של ארון, ונשתיר שם טפח ומחצה. אצבע לכותל מכאן, ואצבע לכותל מכאן, חצי טפח מכאן וחצי טפח מכאן לשילוט שלא יהיו מונחים בדוחק **וספר תורה היה מונח מבחוץ**. כיצד עשה

בצלאל את הארון? ר"ח אמר, שלש תיבות עשאו. שתיים של זהב, ואחת של עץ. נתן של זהב בשל עץ, ושל עץ בשל זהב, וציפהו. דכתיב [שמות כה יא] וצפית אותו זהב טהור, מבית ומחוץ. מת"ל תצפנו? להביא שפתו העליונה. רשב"ל אמר. תיבה אחת עשאו, וציפהו דכתיב, וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ. מת"ל תצפנו? א"ר פנחס, להביא בין נסר לנסר. כיצד היו הלוחות כתובים? ר' חנינה בן גמליאל אומר, חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה. הה"ד [דברים ד יג] ויכתבם על שני לוחות אבנים. חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה. עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. הה"ד, [דברים ד יג] ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות, עשרת הדברים. עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. ר"ש בן יוחאי אומר, עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה דכתיב, ויכתבם על שני לוחות אבנים, עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה. רבי סימאי אמר, ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה דכתיב, [שמות לב טו] מזה ומזה הם כתובים, טטרוגה קוביה והיה נקרא מארבע חוחות. חנניה בן אחי רבי יהושע אומר, בין כל דיבור ודיבור, דקדוקיה ואותיותיה של תורה דכתיב [שיר השירים ה יד] ממולאים בתרשיש [דף כה עמוד ב] כימא רבא הים הגדול. רשב"ל כד הוה מטי הדין קרייה, הוה אמר, יפה למדני חנניה בן אחי רבי יהושע. מה הים הזה, בין גל גדול לגל גדול גלים קטנים. כך בין כל דיבור ודיבור, דקדוקיה ואותיותיה של תורה. א"ר תנחומא, איתקשיית קומי ר' פנחס, בשלמא כרבי מאיר ניחא שנשאר שני טפחים בארון מקום לספר תורה. אלא כר' יהודה היכן היה ספר התורה מונח? על דעתיה דרבי יהודה כמין גלוסקיא עשו לו חוץ לארון והיה מונח בתוכו. מ"ט דר' יהודה? דכתיב [דברים לא כו] לקוח את ספר התורה הזה ושמרתם אותו מצד ארון ברית ה' וגו'. וכתוב [שמות כה כא] ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה. ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך משמע שהתורה נתנה אחר סגירת אהרון. על דעתיה דר"מ, דו אמר אין מוקדם ומאוחר בתורה, אלא, ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך, ואח"כ, ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה. אמר ר"פ בשם רשב"ל, התורה שנתן לו הקדוש ברוך הוא למשה, נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה. היא אש, מובללת באש, חצובה מאש, ונתונה מאש, דכתיב [דברים לג ב] מימינו אש דת למו תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ו הלכה ב

מתני': היכן היו השתחויות האלו? ארבע בצפון, וארבע בדרום, שלש במזרח, ושתיים במערב. כנגד שלש עשרה שערים. שערים דרומיים סמוכים למערב. שער העליון, שער הדלק, שער הבכורות, שער המים. ולמה נקרא שמו שער המים? שבו מכניסין צלוחית של ניסוך המים בחג. רבי אליעזר בן יעקב אומר, בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית. לעומתן בצפון. סמוכים במערב, שער יכניה, שער הקרבן, שער הנשים, שער השיר, ולמה נקרא שמו שער יכניה? שבו יצא יכניה בגלותו. שבמזרח, שער נקנור. ושני פשפשין היו לו. אחד מימינו ואחד משמאלו. ושנים במערב, ולא היה להן שם:

גמ': מתני' אבא יוסה בן יוחנן היא דאמר **שלושה עשר שערים היו במקדש. ותיקנו שלושה עשר השתחויות** כנגד י"ג שערים, ברם כרבנן, שבעה שערים היו בעזרה. ע"ד דרבנן, היכן היו השתחוואות הללו? כי היא דתנינן תמן, י"ג פרצות היו בו שפרצום מלכי יון, וחזרו וגדרום בני חשמונאי, וגזרו כנגדן י"ג השתחוואות. **תנן, שער המים. ולמה נקרא שמו שער המים? שבו מכניסין צלוחית של ניסוך המים בחג. רבי אליעזר בן יעקב אומר, בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית.** כתיב [זכריה יד ח] והיה ביום ההוא, יצאו מים חיים מירושלים וגו'. תני מבית ק"ק עד הפרוכת, כקרני סילי וכלי"י יתושים. מן פרוכת עד מזבח הזהב כקרני חגבים. ממזבח הזהב עד עזרות, כחוט של שתי. מן העזרות עד מפתן הבית, כחוט של ערב. מיכן ואילך כמפי הפך. כתיב [יחזקאל מז ב ג] והנה מים מפכים מן הכתף הימנית בצאת האיש קדים. וקו בידו. וימד אלף באמה, ויעבירני במים, מי אפסים. עד קרסולה [שם ד ה] וימד אלף ויעבירני במים מי ברכים, עד ברכיאי. וימד אלף ויעבירני מי מתנים, עד מתנייא. מכאן ואילך, וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור.

אפי' לברינן גדולה אינה יכולה לעבור בו. מ"ט? **דכתיב** [ישעי' לג כא] וצי אדיר לא יעברנו. מפני מה? כי גאו המים מי שחו. מהו מי שחו? מלשוט. **כדאמר** רב חונה. באתרין קרו לשייטא **שחיינא**. ו**כתיב** [שם כה יא] ופרש ידיו בקרבו, כאשר יפרש השוחה לשחות. אמר רבי יוסי בי ר' בון **אמר מהו מי שחו?** [דף כו עמוד א] דמתמללין בעלמא שישוחחו עליהם בכל העולם. **כתיב** [זכריה יג א] ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ולנידה. **אמר** ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן. **המים הללו** מבית דוד ועד יושבי ירושלים, כשרים לנידה ולחטאת. מכאן ואילך, מי תערובות הם. כשרים לנידה, ופסולים למי חטאת. אר"א. מבית דוד ועד יושבי ירושלים, כשרים לנידה ולחטאת. מכאן ואילך מי קטפריסות הן, פסולין לנידה ולחטאת. **כתיב** [יחזקאל מז ח] ויאמר אלי, המים האלה יוצאים אל הגלילה הקדמונה. זה ים של סמכו. וירדו אל הערבה. זה ים של טבריא. ובאו הימה. זה ים המלח. אל הימה המוצאים. זה הים הגדול. ולמה נקרא שמו מוצאים? כנגד שני פעמים שיצא. אחד בדור אנוש, וא' בדור הפלגה. **אמר** רבי **אלעזר** בשם רבי חנינה. בראשונה יצא עד קלבריא. ובשנייה יצא עד כיפי ברבריא. **אמר** רבי אחא בשם ר' חנינה. בראשונה יצא עד כיפי ברבריא. ובשנייה יצא עד עכו ועד יפו, **דכתיב** [איוב לח יא] עד פה תבא ולא תוסיף. עד עכו תבא ולא תוסיף. ופה ישית בגאון גליך. עד יפו אשית גאון גליך. ניחא ימא רבא וימא דמילחא, בשביל למיתקן. ימא דטבריא וימא דסמכו **למה?** לרבות דגתם. **דכתיב** ביה [יחזקאל מז י] למינה תהיה דגתם. למיני מינים תהיה דגתם. תני אמר רשב"ג. מעשה שהלכתי לצידן, והביאו לפני יותר משלש מאות מיני דגים בתמחוי א'. **כתיב** [שם יא] ונרפאו המים בצאתו ביצה וגבאי גבים ולא ירפאו, למלח ניתנו. **כתיב** ונרפאו המים. ואת אמרת ולא ירפאו המים? מקום הוא ששמו ולא ירפאו. **שלשם מי המעין לא יבואו והוא למלח יהיה**. **כתיב** [שם יב] ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל, לא יבול עלהו ולא יתם פרו. לחדשיו יבכר. תני אמר רבי יהודה, לפי שבעולם הזה, תבואה עושה לששה חדשים, ואילן עושה לי"ב חודש. אבל לעתיד לבוא, התבואה עושה לחדש אחד, ואילן עושה לשני חדשים. מ"ט? **דכתיב** לחדשיו יבכר. אמר רבי יוסי. לפי שבעולם הזה, התבואה עושה לששה חדשים. ואילן עושה לי"ב חודש. אבל לעתיד לבא, התבואה עושה לט"ו יום. ואילן עושה לחדש אחד. שכן מצינו שעשת התבואה בימי יואל לחמשה עשר יום, וקרוב ממנה העומר. מ"ט? **דכתיב** [יואל ב כג] ובני ציון גילו ושמחו בה' אלהיכם, כי נתן לכם את המורה לצדקה. ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון. ומה מקיים רבי יוסי לחדשיו יבכר? בכל חודש וחודש יהיה מבכר. **כתיב** [שם יב] ועלהו לתרופה. רבי יוחנן אמר, תרפיה הפירות יהיו רבים יותר מציץ עליה, ותרף מזונה? **הרי תרף מלשון תרופה**. רב ושמואל. חד אמר, להתיר פה שלמעלן שהאלמים ירפאו וידברו. וחד אמר להתיר פה שלמטן **שהעקרות יפקדו**. ר' חנינא ור' יהושע בן לוי, ח"א להתיר פה עקרות וח"א להתיר פה אלמים: ולעמתן בצפון **סמוכים במערב שער יכניה** וכו' **ולמה נקרא שמו שער יכניה?** **שבו יצא יכניה בגלותו**. אתה מוצא, בשעה שעלה נבוכדנאצר לכאן. בא וישב לו בדופני של אנטוכיה, יצאה סנהדרין גדולה לקראתו ואמרה לו, הגיע זמן הבית הזה ליחרב? אמר להן, אותו שהמלכתי עליכם, תנוהי לי ואני הולך. באו ואמרו ליהויכין מלך יהודה. נבוכדנאצר בעי לך. כיון ששמע מהן כך, נטל מפתחות של **בית המקדש**, עלה לגגו של היכל אמר לפניו, רבש"ע. לשעבר היינו נאמנים לך, והיו מפתחותיך מסורין לנו. עכשיו שאין אנו נאמנים, הרי מפתחותיך מסורין לך. תרין אמוראין. חד אמר [דף כו עמוד ב] זרקן ועוד לא ירדו. וח"א, באה כמין יד ונוטלתן מידו. כיון שראו כל חורי יהודה כן, עלו לראש גגותיהן ונפלו ומתו. הדא הוא דכתיב [ישעי' כב א ב] משא גיא חזיון, מה לך איפא כי עלית כולך לגגות, תשואות מלאה עיר הומיה וגו'

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ו הלכה ג

מתני': י"ג שלחנות היו במקדש. ח' של שייש בבית המטבחיים, שעליהן מדיחין את הקרביים. וב' במערב הכבש, אחד של שייש וא' של כסף. על של שייש נותנין את האיברים. ועל של כסף כלי שרת. וב' באולם מבפנים על פתח הבית. א' של שייש וא' של זהב. על של שייש נותנין לחם הפנים בכניסתו, ועל של זהב ביציאתו. שמעלין בקודש ולא מורידין. א' של זהב מבפנים, שעליו לחם הפנים תמיד:

גמ': **תנן, וב' באולם מבפנים על פתח הבית. א' של שייש וא' של זהב. על של שייש נותנין לחם הפנים בכניסתו, ועל של זהב ביציאתו. שמעלין בקודש ולא מורידין. תני, על של כסף נותנין לחם הפנים בכניסתו ולא על של שייש. אמר ר' יוסי בשם ר' שמואל בר רב יצחק, ור' חנניה מטי בה בשם ר' יוחנן, לית כאן של כסף מפני שהוא מרתיח. לא כן תני זה א' מן הניסים שנעשו בבית המקדש, שכשם שהיו מניחין אותו חום, כך היו מוציאין אותו חום. שנאמר [שמואל א כא ז] לשום לחם חם ביום הלקחו? **אם כן למה חששו שהתעפש אם יניחו אותו על שלחן של כסף. אמר רבי יהושע בן לוי, אין מזכירין מעשה ניסים לא סומכים על הנס. בעון קומי רבי אילא. לא היה שם לחם מהו להניחו לשבת הבאה? אמר לון כתיב [שמות כה ל] ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד. לחם פנים, אפילו מונח כמה ימים אינו נפסל. עשרה שלחנות עשה שלמה דכתיב [דברי הימים ב ד ח] ויעש שולחנות עשרה וינח בהיכל. חמשה מימין וה' משמאל. אין תימר חמשה בדרום וה' בצפון, והלא אין השלחן כשר אלא בצפון? שנאמר [שמות כו לה] ואת השלחן תתן על צלע צפון. מה ת"ל חמשה מימין וחמשה משמאל? אלא חמשה מימין שלחנו של משה, וחמשה משמאלו. אף על פי כן לא היה מסדר אלא בשל משה בלבד. שנאמר [מלכים א ז מח] את השלחן אשר עליו לחם הפנים. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר, על כולן היה מסדר שנאמר [דברי הימים ב ד יט] את השולחנות ועליהם לחם הפנים: תני מזרח ומערב היו נתונין, דברי רבי. ר"א בי רבי שמעון אומר, צפון ודרום היו נתונין. מ"ד מזרח ומערב, ניחא. כולהן ראויין לשירות שכולן בצפון. מ"ד צפון ודרום, נמצא שלחן בדרום, ומנורה בצפון. והא תני, השלחן היה נתון מחצי הבית ולפנים, משוך מן הכותל ב' אמות ומחצה כלפי הצפון. ומנורה כנגדו בדרום. מזבח הזהב היה נתון באמצע [דף כז עמוד א] הבית. חולק את הבית מחציו ולפנים, משוך קימעא כלפי חוץ. וכולהן היו נתונין משליש הבית ולפנים. ואך יתכן שהיו מונחים צפון ודרום והרי אורך עשרת השולחנות יחד הוא עשרים אמה וכל רחבו של היכל כך הוא, ולא נותר כלל מקום פנוי שנוכל למשוך ולהרחיק את השלחן מן הכותל. עשר מנורות עשה שלמה שנאמר [דברי הימים ב ד ז] ויעש את מנורת הזהב עשר כמשפטו. ויתן בהיכל חמש מימין וחמש משמאל. אין תימר חמש בצפון וחמש בדרום, והלא אין המנורה כשירה אלא בדרום? שנאמר [שמות כו לה] ואת המנורה נוכח השלחן על ירך המשכן תימנה. מה ת"ל חמש מימין וחמש משמאל? אלא חמש מימין מנורתו של משה, וחמש משמאלה. אף עפ"כ לא היה מבעיר אלא של משה בלבד. שנאמר [דברי הימים ב יג יא] ומנורת הזהב ונרותיה, לבער בערב בערב. ר' יוסי בי ר' יהודה אומר. על כולן היה מבעיר שנאמר [שם ד כ כא] ואת המנורות ונרותיהם, לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור. והפרח והנרות והמלקחים זהב, הוא מכלות זהב. הן כילו זהב של שלמה. תני רב יהודה בשם אסי היה שלמה נוטל אלף ככרי זהב ומכניסן לכור ומוציאן, עד שהוא מעמידן על אחד. לקיים מה שנאמר [שמות לז כד] ככר זהב טהור עשה אותה וגו'. תניא, אמר רבי יוסי בי רבי יהודה. מעשה במנורת זהב שעשה משה במדבר, והיתה יתירה דינר זהב. והכניסוה לכור שמונים פעם, ולא חסרה כלום. ויאות? עד דלא יקום על ברריה הוה חסר סגיון?. מן דו קיים על ברריה שהיה טהור, לא חסר כלום****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ו הלכה ד

מתני': שלשה עשר שופרות היו במקדש. וכתוב עליהן תקלין חדתי, ותקלין עתיקין, קינין, וגוזלי עולה, עצים, לבונה, זהב לכפורת, ששה לנדבה. תקלין חדתי. שבכל שנה ושנה. ועתיקין, מי שלא הביא אשתקד, שוקל לשנה הבאה. קינין, הן תורין. וגוזלי עולה, הן בני יונה. כולן עולות, דברי ר' יהודה. וחכ"א, קינין, אחד חטאת ואחד עולה. גוזלי עולה, כולן עולות. האומר הרי עלי עצים, לא יפחות משני גזירין. לבונה, לא יפחות מקומץ. זהב, לא יפחות מדינר זהב. ששה לנדבה. נדבה, מה היו עושין בה? לוקחים בה עולות. הבשר לשם, ועורות לכהנים. זה מדרש דרש יהוידע כהן גדול [ויקרא ה יט] אשם הוא, אשם אשם לה'. זה הכלל. כל שהוא בא משום חטאת ומשום אשמה, ילקח בהן עולות. הבשר לשם, והעורות לכהנים. נמצאו שני כתובין קיימין. אשם לה', ואשם לכהן. ואומר [מלכים ב יב יז] כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית ה', לכהנים יהיו:

[דף כז עמוד ב] גמ': תניא אמר ר' יהודה, לא היה שופר של קינין בירושלים, מפני התערובות. שמא תמות אחת מהנשים, ונמצאו דמי חטאות מיתות, מעורבות בהן. והתניא, האשה שאמרה הרי עלי קן. מביאה דמי קן, ונותנתו בשופר, ואוכלת בקדשים. ואינה חוששת שמא נתעצל בהן. ואין הכהן חושש, שמא דמי חטאות מיתות מעורבות בהן. כי קאמרינן, בחטאת שמתו בעליהן ודאי שמדע שמתה אחת הנשים. ואי אמרינן **בעלמא יש ברירה**, נברור ד' זוזי ונישדי בנהרא ואידך לישתרו? הא אמרינן בעלמא, ר' יהודה לית ליה ברירה: **תנן, האומר הרי עלי עצים למזבח לא יפחות משני גזירין. אמר רבי יוסה בי ר' בון, ר' אבא בר ממל בעי, אמר הרי עלי עץ, מביא גיזר אחד או חייב להביא שנים? א"ר אלעזר, מתניתא אמרה כן שיכול להביא אחד, שזה קרבן בפני עצמו. וזה קרבן בפני עצמו כל גזר עץ. כהאי דתנינן תמן, שנים בידם שני גזרי עצים. מנין שמתנדבים קרבן עצים? דכתיב, כי תקריב קרבן מנחה לה'. תקריב קרבן, לרבות את העצים. ריב"ל אמר, עוביין אמה באמה שוחקת, וארכן באמה גדומה. אמר ר' חוני בשם ר' אמי, עוביו כמין טורטני מקל מאזנים. א"ר שמואל בר רב יצחק, לפי שלא היה במקום המערכה, אלא אמה על אמה. לפיכך לא היה בו, אלא אמה גדומה. ותני כן, מזבח שעשה משה אמה היסוד, אמה סובב, אמה קרובות, ואמה מערכה: לבונה, לא יפחות מקומץ. נאמר כאן אזכרה גבי לבונה הבאה עם המנחה, ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח ריח ניחח אזכרתה לה'. [דף כח עמוד א] ונאמר להלן אזכרה גבי לחם הפנים, ונתת על המערכת לבונה זכה והיתה ללחם לאזכרה. מה אזכרה האמור להלן, מלא קומץ. אף אזכרה האמור כאן מלא קומץ. ומכאן נלמד למתנדב לבונה שלא יפחת מקומץ. אי מה אזכרה האמורה להלן בלחם הפנים, שני קומצין שהיו שני בזיכין, אף אזכרה האמורה כאן, שני קומצין? וממה שנאמר את כל הלבונה נלמד שאף המתנדב לבונה לבד יביא שני קמצים. אמר רבי אילא. כלום למדו לקומץ מלחם הפנים? לא ילפינן ליה אלא מן המנחה. וכתיב במנחת נדבה, והרים ממנו בקומצו מסלת המנחה ומשמנה, ואת כל הלבונה. מקיש לבונה להרמה מהמנחה עצמה. מה הרמה מהמנחה קומץ כדכתיב "והרים ממנו בקומצו", אף לבונה קומץ. מה להלן במנחה, קומץ החסר כשר. אף כאן, קומץ החסר כשר שלא כמו בלחם הפנים. אמר רבי יוסה, מילתא דרבי אילא שלמד שיעור הלבונה מקמיצת המנחה אמרה, המתנדב לבונה, מביאה בקומצו של כהן שהוא הקומץ. אמר רבי חזקיה בשם רבי ירמיה, ואפי' בקומץ הבעלים: **תנן**, זהב לא יפחות מדינר זהב: אמר ר"א, והוא שהזכיר צורה שאמר מטבע זהב. אבל אם לא הזכיר צורה, מביא אפילו צינורה: **תנן**, ששה לנדבה. חזקיה אמר, כנגד ששה בתי אבות שכל בית אב מקריב לקיץ המזבח משופר אחר ביום שלו. בר פדיה אמר, כנגד שש בהמות. פר ועגל ושעיר איל גדי וטלה. שכל המתנדב שם כסף בקופה על שם מה שהתנדב והיו הכהנים קונים ומקריבים לפי מה שכתוב. **שמואל אמר**, כנגד ששה קרבנות שהמותר שלהם היה הולך לקופות אלו. קיני זבים וקיני זבות, קיני יולדות, חטאות, ואשמות, המנחות, ועשירית האיפה. רבי יוחנן אמר, כולם היו זהים אלא ע"י שהנדבה מרובה, ריבו לה שופרות הרבה. כתיב [דברי הימים ב כד יד] וככלותם, הביאו לפני המלך ויהוידע את שאר הכסף. ויעשהו כלים לבית ה', כלי שרת. מכאן שבמותר הכסף עשו כלי שרת. והא כתיב [במלכים ב יב י] "ונתנו את הכסף המתכן על ידי עשי המלאכה המפקדים בית ה', ויוציאהו לחרשי העץ ולבונים העושים בית ה' ... אך לא יעשה בית ה' סיפות כסף מזמרות חצרות, כל כלי זהב וכלי כסף, מן הכסף המובא בית ה'. שמכאן משמע שלא נשתמשו בכסף לכלי שרת? אמר ר"ש בר נחמן בשם רבי יונתן, שתי נדבות עשה. תני דבי ר' ישמעאל נדבה אחת. דכתיב [מלכים ב יב י] ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנהו בהיכל בית ה' ויקב חור בדלתו. והכסף הלך לבדק הבית ורק ממותר הכסף קנו כלים. והא דכתיב [דברי הימים ב כד ח] ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנהו בשער בית ה' חוצה? אמר רב חונא, מפני הטמאים עשו שני ארונות אבל שניהם לנדבה אחת. אמר ר"ח בשם ר' יוסף שניהם לנדבה אחת היו דכתיב [מלכים ב יב יד] אך לא יעשה בית ה' ספות כסף מזמרות וכ"ו.**

הדרן עלך פרק שלשה עשר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ז הלכה א

[דף כח עמוד ב] **מתני'**: מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה. קרוב לשקלים, יפלו לשקלים. לנדבה, יפלו לנדבה. מחצה למחצה, יפלו לנדבה. בין עצים ללבונה. קרוב לעצים, יפלו לעצים. ללבונה, יפלו ללבונה. מחצה למחצה, יפלו ללבונה. בין קינין לגוזלי

עולה. קרוב לקינין, יפלו לקינין. קרוב לגוזלי עולה, יפלו לגוזלי עולה. מחצה למחצה, יפלו לגוזלי עולה. בין חולין למעשר שני. קרוב לחולין, יפלו לחולין. למעשר שני, יפלו למעשר שני. מחצה למחצה, יפלו למעשר שני. זה הכלל, הולכין אחר הקרוב להקל. מחצה למחצה, להחמיר:

גמ': **תנן, מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה. קרוב לשקלים, יפלו לשקלים. לנדבה, יפלו לנדבה.** קס"ד שהקופות היו מונחות בשורה אם כן לא הוצרכה, **דא אלא בין שקלים לקינים** שהם היו סמוכים. **אמר ר' אבון בשם ר' פינחס, כמין בוכלייאר מעגל היו עשוין. תנן, מחצה למחצה יפלו לנדבה. לא צורכה דא אלא מחצה למחצה יפלו לשקלים, שהשקלים חשובים שמביאים מהם קרבנות חובה ולמה אמר שילכו לנדבה? אית דבעי מימר, ששופרות נדבה עדיפים שמהם ודאי מביאים קרבנות, אבל אם נצרף אותם לשקלים שמא יפלו לשירי הלישכה. אית דבעי מימר, מחצה למחצה ילכו לנדבה כי אם באמת באו מנדבה שהביאם היחיד, אי אפשר להקריב מהם קרבנות הציבור, שאין מקריבין אותן אלא ממה שהובא בחובה על ידי הציבור דהוי בהפריש שקלו**

ומת שהכסף הולך לנדבה. דא"ר יסא, עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל, הפריש שקלו ומת? אמר ליה יפלו לנדבה. עשירית האיפה שלו של כהן גדול. רבי יוחנן אמר, יוליכם לים המלח. רבי אלעזר אמר, יפלו לנדבה. **תנן, בן קינין לגוזלי עולה יקרוב עולה.** וקשיא ויש חטאת קריבה עולה? אמר חזקיה בשם רבי שמעון בן לקיש, תנאי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות. האשה הזאת שכסף החטאת שלה נפל והביאו בו עולות, במה היא מתכפרת? אמר ר' יצחק, תנאי בית דין הוא, שהמספק את הקינין הוא מספק את הפסולות וגם את החסרות ואם ימצאו שחסר אחת יקחו מהספק. [דף כט עמוד א] **למה מנה רק את הספקות הללו, לא צורכה אלא דא? ולמה לא מנה בין קטורת לעצים, ללבונה, לזהב, לכפורת. תניתה בסופה, זה הכלל. הולכין אחר הקרוב, מחצה למחצה להחמיר**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ז הלכה ב

מתני': מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה, לעולם מעשר. ובהר הבית, חולין. ובירושלים, בשאר כל ימות השנה חולין. ובשעת הרגל, הכל מעשר. בשר שנמצא בעזרה. איברים, עולות. וחתיכות, חטאות. ובירושלים, זבחי שלמים. זה וזה, תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. נמצא בגבולין. איברים, נבילות. וחתיכות, מותרות. ובשעת הרגל שהבשר מרובה, אף איברים מותרות:

גמ': **תנן, ובהר הבית, חולין.** לא צורכה דא אלא בהר הבית קודש שהרי ודאי נפל מהלשכה? רבי אבא ור' חייה אמרו בשם רבי יוחנן, חזקה שאין הכהן מוציא מן הלשכה מעות, עד שהוא מחללן על הבהמה: **תנן, בשר שנמצא בעזרה. איברים, עולות. וחתיכות, חטאות. ובירושלים, זבחי שלמים. זה וזה, תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. אמר רבי אלעזר בשם ר' הושעיה, הסיע דעת, טעון עיבור צורה. א"ר הושעיה, מתני' אמרה כן. דתנן, תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. א"ר יוסי, ויאות. לאכלו אין את יכול, שמא נתקלקל צורתו שהוא כבר נותר. לפום כן צריך מימר, תעובר צורתו ויצא לבית השריפה: **תנן, נמצא בגבולין. איברים, נבילות. וחתיכות, מותרות. אמר רבי קריספא בשם רבי יוסי ברבי חנינה. איברים, נבילות ממש ולוקין עליהן משום נבילה. מתניתא אמרה כן, דתנן, איברים, נבילות וחתיכות, מותרות. חתיכות מותרות, לא ממש? ודכוותה איברים נבילות ממש ולוקין עליהן משום נבילה. אמר רבי קריספא בשם רבי יוסי ברבי חנינה. אם היו מחרוזות, מותרות שאן דרך לחרוז חתיכות בשר נבילה. תשע חניות מוכרות בשר נבילה, ואחת מוכרת בשר שחוטה. נתחלפו לו, חושש. ולנמצאת, הולכין אחר הרוב. תשע חניות מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבילה. נתחלפו לו, חושש. ולנמצאת, הולכין אחר הרוב. א"ר יוחנן [דף כט עמוד ב] הנמצא ביד גוי, כנמצא בפלטיא והולכים אחר רוב חניות. רבי אלעזר בי רבי חגי, הוה מסמך לר' מנא. חמא לחד ארמאי****

מקטע מן סוסיה ומפיק זורק לברא. אמר ליה, הדא היא דאמר רבי יוחנן הנמצא ביד גוי כנמצא בפלטיא? א"ל, כן אמר רבי יוסי רבי, והן שראו אותו יוצא ממקולין של ישראל. חד בר נש בציפורין, אזיל בעי מיזבון קופד מן טבחא, ולא יהב ליה. אמר ליה לחד רומי ואייתי ליה. אמר ליה, לא נסבית על כרחיה? אמר ליה, ולא בשר דנבילה יהבית ליה? אמר רבי ירמיה בשם ר' חנינה, מעשה בא לפני רבי ואמר, לא כולא מיניה מיסר מקולין דציפורין. רב נחת לתמן, חמתון מקילין **בבשר שנתעלם מן העין**, וחמר עליהן. חד בר נש, אזיל בעי משיזגה אסקופתיה לרחוץ בשר בגו נהרא, ואינשתה ואזיל ליה. חזר בעי מיסבינה. אמר ליה רב, אסור לך. **דאנא** אמר, ההיא שטף נהרא, ואייתי חורי דנבילה תחתוי. חד בר נש הוה מהלך בשוק טעין קופד, אתא דייטא וחטפיה מיניה, וטלקתיה השליכה. חזר בעי מיסבינה. אמר ליה רב, אסור לך. **דאנא** אמר, בשר דנבילה הוות טעינה, וטלקתיה. ונסבה ההוא אחרנא. **נהר** גינאי שטף זיקין מדות יין. אתא עובדא קומי ר' יצחק בר"א ואמר, יחכמון שפייא קיטרהון אם מכירים את הקשר מותר. נוקניקה קנקן יין אשתכח בכנישתא דבולי. אתא עובדא קומי רבי ירמיה אמר, יתחכמון סקוריאי עבדתהון חותמת. גדי צלי אשתכח באסרטי דגופתא. והתירוהו משום שני דברים. משום מציאה. ומשום רוב מהלכי דרכים. משום מציאה דתני, המציל מיד הארי, מיד הגייס, משונת הים, ומשונת הנהר, ומאיסרטיא גדולה, ומפלטיא גדולה. הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתייאשין מהן. משום רוב מהלכי דרכים, משום שחיתת גוי שכיוון שחב הולכי דרכים היו ישראל מותר באכילה. ואישתכח **דהוא** מן דבית רבי. עיגול דגובנה אישתכח בפונדקא דלוי, והתירוהו משום שני דברים. משום מציאה, ומשום רוב מהלכי דרכים. משום מציאה דתני, המציל מיד הגייס, מיד הארי, משונת הים, ומשונת הנהר, מאיסרטיא גדולה, ומפלטיא גדולה, הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתייאשין מהן. משום רוב מהלכי דרכים, משום גבינת עכו"ם. ואישתכח מן דר"א בר' יוסי. א"ר מנא קומי ר' יוסי, ואנן חמיין רבנן מכריזין **גם על מציאה שנמצאה בפלטיא? א"ל**, את אין הווייתה משכח, לא נסבת. **אבל** רבי יונה אבוך לא אמר כן, אלא אמר, הלואי כד נשכח, נשכח מן פיוסא ולגוא **שרבים מצוים שם ואן חייב להכריז**, אפילו כן אשכח ולא נסיב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ז הלכה ג

מתני': בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר, וכמדתה לכל רוח [דף ל עמוד א] זכרים, עולות. נקיבות, זבחי שלמים. רבי יהודה אומר, הראוי לפסחים, לפסחים קודם לרגל ל" יום. בראשונה היו ממשכנין את מוצאיה עד שהוא מביא נסכיה. חזרו להיות מניחין אותה ובורחין. התקינו ב"ד שיהו נסכיה באין משל ציבור. אר"ש. ז' דברים התקינו ב"ד, וזה אחד מהן. עכו"ם ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה נסכים, קריבין משלו. ואם לאו, קריבין משל ציבור. וכן גר שמת והניח זבחים. אם יש לו נסכים, קריבין משלו. ואם לאו, קריבין משל ציבור. ותנאי ב"ד הוא על כהן גדול שמת, שתהא מנחתו קריבה משל ציבור. רבי יהודה אומר, משל יורשין. ושלימה היתה קריבה. על המלח ועל העצים, שיהו הכהנים ניאותין בהן. ועל הפרה, שלא יהו מועלין באפרה. ועל הקינין הפסולות, שיהו באות משל צבור. ר' יוסי אומר, המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות:

גמ': תנן, בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר, וכמדתה לכל רוח זכרים, עולות. וכי אן שלמים באים מהזכרים? ר' הושעיא רבה אמר, לבא בדמיהן שנו. כיצד הוא עושה? מוציאן לחולין, וחוזר ועושה אותן עולות. שמביא שתי בהמות ומתנה ואומר אם מה שמצאתי עולה זו תחתיה והשניה שלמי נדבה ואם מה שמצאתי היתה שלמים הרי השניה תחתיה והראשונה עולת נדבה. ואותה שמצא תצא לחולין ואף שבכל מקום אמרינן שאן קדושת הגוף מתחללת זה דווקא כשלא התכוון להוציאה לחולין אבל כאן שמתכוון יוצאת. א"ר יוסי לרבי יעקב בר אחא, אין זה מזיד?, והא אמר רבי יהודה אן הקדש מתחלל במזיד? א"ל, מכיון שהוא תנאי ב"ד, אין זה מזיד. א"ל רבי יוחנן. הרי אסור לחלל בהמה תמימה. וכי אומרים לו לאדם צא ומעול בקדשים? אלא הילכו בהן אחר הרוב.

שאם מצא כמה בהמות אז אם רוב זכרים, עולות. אם רוב נקיבות, זבחי שלמים. ואין השלמים באין מן הזכרים ומן הנקיבות? **רבי זעירא אמר, כמה דאת אמר תמן, תנאי ב"ד הוא על המותרות שיקרבו עולות. ותנאי ב"ד על מעות שנמצאו בן הקופות שיקרבו עולות, כן את אמר אוף הכא, תנאי ב"ד הוא על האובדות שיקרבו עולות.:** א"ר יסא [דף ל עמוד ב] עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל, הפריש שקלו ומת? א"ל, יפלו לנדבה. ומותר עשירית האיפה שלו של כ"ג, רבי יוחנן אמר, יוליכם לים המלח. ר"א אמר, יפלו לנדבה. עשירית האיפה של כ"ג, רבי יוחנן אמר חוצה אותה ואחר כך מקדשה כל חצי בניפרד. ר"ש בן לקיש אמר, מקדשה ואחר כך חוצה אותה. מתניתא פליגא על רבי יוחנן דתנן. **כ"ג שהקריב שחרית** חצי עשרון ומת ומינו אחר תחתיו, לא יביא חצי עשרון מביתו, ואף לא יקריב את חצי עשרונו של ראשון שנשאר מן הבוקר. **אלא מביא עישרון שלם וחוציהו,** מקריב מחצה ומחצה אבד. **ואם כרבי יוחנן שמקדש רק חצי, נמצא שהחצי השני של הכהן הראשון כלל לא התקדש. ולמה הוא הולך לאיבוד?** פתר לה שכן אפילו מעות **שהקדיש לעשירית האיפה שלו שנוותרו** ילכו לים המלח אולי מפני שהתורה קראה למנחת כ"ג חטאת. מתניתא פליגא על רבי יוחנן דתנן, נמצאו שני חצאין קריבין, ושני חצאין אבודין. ותני עלה, מחצה ראשון ומחצה שני תעובר צורתן, ויצאו לבית השריפה. **ואם כרבי יוחנן שלא התקדשו הרי לא שייך בהם עיבור צורה שהרי אינם נפסלים בלינה?** פתר לה כר' ישמעאל, דאמר, הכלי שבו מודד הכהן את העישרון מקדש. **איתמר** כשהכהן מתקרב תחילה לעבודה מביא עשירית האיפה שלו ועובדה בידו מקטירה בעצמו וזו חניכותו. אחד כהן גדול וא' כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו עשירית האיפה שלהם עבודתן כשירה. רבי מנא בעי מימר, **כהן שבו ביום שנתקרב תחילה לעבודה ובו ביום נתמנה להיות כהן גדול,** מביא שתיים. אחת לחינוכו ואחת לחובת היום. **כתיב [ויקרא ו יד] זה קרבן אהרן ובניו: עשירית האיפה סלת מנחה תמיד. מחציתה בבקר ומחציתה בערב. על מחבת בשמן תעשה, מררכת תביאנה תופיני מנחת פתים, תקריב ריח ניחוח לה'. תביאנה תופיני,** בשעת הבאה תופיני תאפה ואין בשחרית תופיני. והא תנינן העמידו עושה חביתין מנחת כהן גדול לעשות חביתין? א"ר חייא בר אחא לא לאפותה, **אלא לעשות חמין לרבוכה** לחלוט את הקמח ברותחין. כדכתיב "מררכת". אבל לעולם אפיייתה היתה סמוך להקרבתה **כתיב על מחבת בשמן תעשה. וכתיב תופיני מנחת פתים. אמר רבי יסא בשם ר' חנינה מטגנה ואח"כ אופה אותה.** רבי אחא אמר בשם ר' חנינה אופה אותה ואח"כ מטגנה. תני, תופיני, תאפנה נא. רבי אומר תאפנה נאה. רבי דוסא אומר תאפנה, ריבה לה אפיות שאופה ומטגן וחוזר ואופה. אתיין אילין פלגוואתא כהינין פלגוואתא. מ"ד תאפנה נאה, כמ"ד אופה ואח"כ מטגנה ואם היה מטגנה קדם לא היתה נאה בשעת אפיתה. ומ"ד תאפנה נא, כמ"ד מטגנה ואח"כ אופה. **תנן התם, כהן גדול שהביא מחצה עשרון מנחה שחרית, ומת, ומינו כהן אחר תחתיו. יביא הכהן שנתמנה עשרון שלם מביתו ויקריב חציה.** לא סוף דבר שמת אלא [דף לא עמוד א] אפילו נטמא. **ואפילו נדחה ממום?** תני ר' יהודה בר פזי **דברדליה, ואפילו נדחה ממום.** מנין לכהן גדול שמת ולא מינו אחר תחתיו, שתהא מנחתו קריבה משל יורשים? ת"ל [ויקרא ו טו] מבניו יעשה אותה. יכול יביאנה לחציים כמו שכהן גדול מביא חציה בבקר וחציה בערב? ת"ל אותה. כולה אמרתי, דברי רבי יהודה. ר"ש אומר, אינה באה אלא משל ציבור. שנאמר [ויקרא ו טו] חק עולם משל עולם, כליל תקטר כליל להקטרה שאף שכעת אינה מנחת כהן שהרי באה משל ציבור אינה נאכלת: רבי אבא בר ממל בעי, מחלפה שיטתיה דר"ש? תמן אמר, מעיקר הדין צריכה להיות משל יורשין. והכא אמר שמדאוריתא אינה באה אלא משל ציבור? א"ר חייא בר אבא, ולא יאות הוא מקשה? שהשאלה באמת קשה. כי אתא רבי יעקב בר אחא אמר. רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן, דבר תורה הוא שתהא באה מן הציבור כדדרש ר"ש חוקת עולם שתהא משל עולם. וכיון שראו בזמן בית שני, שעמדו יותר משלוש מאות כהנים גדולים, שכל אחד לא הוציא שנתו, ונשתהו מלמנות אחר, ונוכחו שנדחת הלשכה מהוצאה זו בכל שנה במשך זמן ממושך. תקנו שיגבו אותה מן היורשים וימסרוה לציבור. וכיון דחזי דקא פשעי בה יורשין ואין מביאין אותה, חזרו והתקינו שתהא באה מתרומת הלשכה, כדין תורה. רבי יוסה אמר. ר' יוחנן בעי, מה שאמרו בשם ר"י שבאה מהיורשים ושלמה הייתה קרבה. מהו? שלימה בשחרית ושלימה בין הערבים? או שלימה בשחרית ובטילה בין הערבים? הדר רבי יוחנן ופשט ליה מדכתיב מנחת תמיד, שמקריב שלימה בשחרית ושלימה בין הערבים. ועדין צריכה ליה שלשת לוגין שמן שכהן גדול היה מביא בכל יום, לוג וחצי לחצי עישרון של בקר. ולוג וחצי לחצי עישרון של בן הערבים. וכשמת ובמקומו מביאים עישרון לבקר ועישרון לבן הערבים. מה הן כמה שמן מביאים עם המנחה? שלשת לוגין שחרית ושלשת לוגין בין הערבים שהרי המנחה הוכפלה. או לוג ומחצה שחרית, ולוג ומחצה בין הערבים? אמר רבי חזקיה, אוף הדא צריכה ליה. שני קומצין לבונה שהיה צריך הכה"ג להביא אחד לבקר ואחד בן הערבים. אחר שמת מה הן כמה לבונה מביאים עם המנחה? שני קומצין בשחרית ושני קומצין בין הערבים שהרי המנחה הוכפלה? או קומץ אחת בשחרית וקומץ אחת בין הערבים? א"ר יוסה, כלום למדו לקומץ לא מלחם הפנים? מה להלן שני קומצין קומץ בז"ר לכל סדר, אף כאן שני קומצין, קומץ

לכל הקטרה. אמר רבי חזקיה, כלום למדו שלשת לוגין שמן למנחת חביתין לא מתמיד של בין הערבים דכתיב סולת מנחת תמיד שתהיה כתמיד. מה להלן שלשת לוגין לכל עישרון. אף כאן שלשת לוגין לכל עישרון. תני והתקינו שלא יהיו מועלין באפר פרה כו'. אמר ר"ש בר נחמן בשם ר' יונתן. בדין היה שימעלו בה, והן גזרו שלא ימעלו בה. והא תני חטאת היא, בה מועלין ואין מועלין באפרה. אמר רבי אבהו, בראשונה היו משתקשקין בה, ונותנין אותה ע"ג מכותיהן. וגזרו שימעלו בה. כיון שנגדרו, גזרו שלא ימעלו בה: ועל הקינין כו'. בריש פרקין תנינן: מעות שנמצאו במקדש בין קופה שנותנים בה מעות להביא מהם קינין לבין קופה שנותנים בה מעות להביא מהם גוזלי עולה וכו"ו מחצה לזה ומחצה לזה, יביאו מהם גוזלי עולה. והא איכא למיחש שמא באו מעות הללו מקופת קיני חובה., ואם יביאו בהן גוזלי עולה, נמצא שלא הביאה חובתה. ואם כן האשה הזאת - במה היא מתכפרת? אמר רבי יצחק, תנאי בית דין הוא. המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות ואת האובדות

הדרן עלך פרק מעות שנמצאו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ח הלכה א

מתני': כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין, חוץ משל שוק העליון, דברי ר"מ. רבי יוסי אומר, בשאר כל ימות השנה, שבאמצע טמאין, שבצדדין טהורין. ובשעת הרגל, שבאמצע טהורין, שבצדדין טמאין, מפני שהמועטין מסתלקין לצדדין. כל הכלים הנמצאין בירושלים. דרך ירידה לבית הטבילה, טמאין. ודרך עליה, טהורין. שלא כירידתן עלייתן דברי ר"מ. ר' יוסי אומר, כולן טהורין. חוץ מן הסל והמגריפה והמריצה המיוחדין לקברות. סכין שנמצאת ביד, שוחט בה מיד. בשלשה עשר, שונה ומטביל. קופיץ, בזה ובזה שונה ומטביל. חל ארבעה עשר להיות בשבת. שוחט בה מיד. בחמשה עשר, שוחט בה מיד. נמצאת קשורה לסכין, הרי היא כסכין:

גמ': תנן, כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין, חוץ משל שוק העליון, דברי ר"מ. מ"ט? אמר ר' אבין בשם ר' יהושע בן לוי, קצרן כובס של עכו"ם היה שם. אמר ר' חנינה [דף לב עמוד א] ערודות היו נותרין בירושלים, והיו עולי רגלים משתקעין בדם עד ארכובותיהן. ובאו לפני חכמים ולא אמרו להן דבר. אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי. מעשה בפרדה משל בית רבי שמתה, וטהרו את דמיה משום נבילה. ר"א שאיל לרבי סימון, עד כמה דם נבלות אינו מטמא? ולא אגיביה. שאיל לרבי יהושע בן לוי, א"ל. עד רביעית טהור, יותר מיכן טמא. ובאש לרבי אלעזר דלא חזר ליה ר' סימון שמועתא. רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא. א"ל רבי יצחק בר ביסנא, עד כמה? עד רביעית טהור יותר מיכן טמא? רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא. א"ל רבי יצחק בר כהנא. עד רביעית טהור יותר מיכן טמא? ובעיט ביה. א"ל ר' זריקן. בגין דשאל לך את בעט ביה? אמר ליה, הא דלא הוות דעתי עלי. כדאמר רבי חנין [דברים כח סו] והיו חייך תלואים לך מנגד, זה הלוקח חיטים לשנה. ופחדת לילה ויומם, זה הלוקח מן הסידיקי. ולא תאמין בחייך, זה הלוקח מן הפלטר. שאן לו וקונה כל יום כדי צרכו. ואנא סמיך לפלטירא. מיי כדון? העיד רבי יהושע בן בתירא על דם נבילות שהוא טהור. מהו טהור? טהור מלהכשיר, הא לטמאות מטמא. והא תנינן. דם השרץ כבשרו, מטמא ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו. והרי אף דם נבלה מטמא ואינו מכשיר? מה שנאמר אין לנו כיוצא בו, הכוונה לשיעור טומאתו. שגם דם השרץ מטמא כשיעור הבשר בכעדשה. אמר רב יוסף. מאן דאמר שדם נבלה טמא כרבי יהודה. מאן דאמר טהור כרבי יהושע בן בתירא. אמר ליה רב אבדומה נחותה. ויאות. דהא רבי יהודה, מוריינא דבי נשיא הוה. וראינו שבבית רבי טיהרו דם פרדה עד רביעית. אבל יותר מרביעית טמא. תנן, כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין, חוץ משל שוק העליון, דברי ר"מ. לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה, לא גזרו על הרוקין שבירושלים? הא איתמר עליה, אמר רבי אבין בשם ר' יהושע בן לוי, קצרן כובס של גוים היה שם: תנן, בשאר ימות השנה, הטמאין מהלכין שיבולת באמצע והטהורין מהלכין מן הצד והטהורין מהלכין סתם והטמאים אומרין להן פירושו בשעת

הרגל הטהורים מהלכין שיבולת. והטמאין מהלכין מן הצד. הטמאין שהם הרוב מהלכין סתם, והטהורין צריכים להיזהר אומרים להן פירושו: **תנן, כל הכלים הנמצאין בירושלים. דרך ירידה לבית הטבילה, טמאין. ודרך עליה, טהורין.** לא כן א"ר אבהו בשם ר' יוחנן, לא גזרו על הכלים שבירושלים? מכיון שנמצאו דרך ירידה לבית הטבילה, נעשו הוכיח. **תנן, חוץ מן הסל והמגריפה והמריצה המיוחדין לקברות.** אבא שאול היה קורא אותן ציפורין. מ"ד ציפורין, שהיה דומה לציפורין. מ"ד מריצה, שמריצה את האבן לבית הקברות: **תנן, סכין שנמצאת בי"ד, שוחט בה מיד. בשלשה עשר, שונה ומטביל.** קופיץ, בזה ובזה שונה ומטביל: תני הסכין קשורה לה הרי זו כמותה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ח הלכה ב

מתני': פרוכת שנטמאת בולד הטומאה, מטבילין אותה בפנים [דף לב עמוד ב] ומכניסין אותה מיד. ושנטמאת באב הטומאה, מטבילין אותה בחוץ ושוטחין אותה בחיל, מפני שהיא צריכה הערב שמש. אם היתה חדשה, שוטחין אותה על גג האיציטבא, כדי שיראה העם את מלאכתה שהיא נאה. רשב"ג אומר משום ר"ש בן הסגן, פרוכת עוביה טפח. על שבעים ושתיים נימים נארגת. על כל נימה ונימה כ"ד חוטיין. ארכה מ' אמה, ורחבה כ'. ומפ"ב ריבוא היתה נעשית. ושתיים עושין בכל שנה. ושלש מאות כהנים מטבילין אותה:

גמ': תנן, על כל נימה ונימה מכ"ד חוטיין. מניין? אילו אמר חוט הייתי אומר אחד. כפול, לשנים. שזור, לשלשה. משזר, לששה. וכאן הואיל ויש ארבע מינים תכלת, ארגמן, תולעת שני, ושש. הא עשרים וארבעה. תני כל נימה ונימה של שלשים ושתיים. אילו אמר חוט, א'. כפול, לשנים. שזור, לארבע. משזר, לשמונה. ארבע מינים תכלת, ארגמן, תולעת שני, ושש, הא תלתין ותריין. תנא ארבעים ושמונה. אילו אמר חוט, א'. כפול, לשנים. קליעה, לשלשה. שזור, לששה. משזר, לשנים עשר. ארבעה מינים תכלת, ארגמן, תולעת שני, ושש, הא ארבעים ותמיניא. כתוב אחד אומר [שמות כו לון] מעשה רוקם. וכתוב א' אומר [שם לא] מעשה חושב. מעשה רוקם פרצוף אחד. מעשה חושב, שני פרצופות. רבי יהודה ורבי נחמיה. חד אמר, מעשה רוקם, ארי מכאן וארי מכאן. מעשה חושב, ארי מכאן וחלק מכאן. וחרנה אמר, מעשה רוקם, ארי מכאן וחלק מכאן. מעשה חושב, ארי מכאן ונשר מכאן: בשמונים ושתיים ריבוא היתה נעשית וכו': אמר ר' יצחק בר ביזנא בשם שמואל, גוזמא. תמן תנינן, פעמים היה עליה בתפוח על גבי המזבח אפר כשלש מאות כור. רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל גוזמא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ח הלכה ג

מתני': בשר קדשי קדשים שנטמא. בין באב הטומאה בין בולד הטומאה. בין בפנים בין בחוץ. בש"א, הכל ישרף בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. ב"ה אומרים, הכל ישרף בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. ר"א אומר, שנטמא באב הטומאה, בין בפנים בין בחוץ, ישרף בחוץ. שנטמא בולד הטומאה, בין בחוץ בין בפנים ישרף בפנים. ר"ע אומר, מקום טומאתו שם שריפתו: **גמ':** בר קפרא אמר. מה שאמרה המשנה שנטמא באב הטומאה, מדובר שנטמא באב הטומאה דבר תורה, ולד הטומאה, מדבריהם. ר' יוחנן אמר, בין זה בין זה דבר תורה. וקשיא דר' יוחנן על דב"ש. דבש"א, הכל ישרף בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בחוץ, מה בין ולד הטומאה בחוץ? זה לא דבר תורה הוא? ואפי' על דב"ה לא מקשיי' דב"ה אמר, הכל ישרף בחוץ, חוץ ממה שנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בפנים, מה בין אב הטומאה בפנים? זה וזה לא דבר תורה הוא? **בגלל הקשיות הללו,** לא הווי בה רבנן אלא על דבר קפרא. וקשיא דבר קפרא על דבית שמאי. דבית שמאי אומרים, הכל ישרף בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב

הטומאה בין בחוץ בין בפנים? זה וזה לא ד"ת הוא? [דף לג עמוד א] בגין דר"ע אמר, מקום טומאתו שם תהא שריפתו. ואפי' על דבית הילל לא מקשייא. דב"ה אמר, הכל ישרף בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ? זה וזה לא מדבריהם הוא? ולמה לא יכניסו וישרפו אותו בפנים? בגין דר"ש אמר, מאכלו ומשקו של מצורע אף שאן משלחין אותו אן מביאין אותו חוץ לשלש מחנות הרי שיש חילוק בין להכניס לבין להוציא, והכי נמי סברי בית הלל דבשר קודש שנטמא טומאה דרבנן אין מכניסין לעזרה, ומכל מקום אין צריך להוציאו ממנה, והוא נשרף שם בעזרה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים

פרק ח הלכה ד

מתני': איברי התמיד ניתנין מחצי כבש ולמטה במערב. של מוספין ניתנין מחצי כבש ולמטה במזרח. של ראשי חדשים, ניתנין על כרכוב המזבח מלמעלן. השקלים והביכורים אינן נוהגין אלא בפני הבית. אבל מעשר דגן, ומעשר בהמה ובכורות, נוהגין בין בפני הבית ובין שלא בפני הבית. המקדיש שקלים וביכורים בזמן הזה, הרי זה קודש. ר"ש אומר האומר ביכורים קודש אינן קודש:

גמ': איזהו כרכוב המזבח? אמה בין קרן לקרן מקום הילוך רגלי כהנים. מוספי שבת מוספי ר"ח מי קודם? ר' ירמיה סבר מימר, מוספי שבת ומוספי ר"ח, מוספי ר"ח קודמין. חייליה דר' ירמיה מן הדא דתנן, שירו של שבת ושירו של ר"ח, שירו של ר"ח קודם. א"ר יוסה, שנייה היא תמן. דאמר ר' חייא בשם רבי יוחנן, כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ר"ח. כיצד היה עושה? שוחט מוספי שבת, ואומר עליהן שירו של ר"ח. ברם הכא, מוספי שבת ומוספי ר"ח, מוספי שבת קודמין. על שם, כל התדיר מחבירו, קודם את חבירו: **תנן, המקדיש שקלים וביכורים בזמן הזה, הרי זה קודש. ר"ש אומר האומר ביכורים קודש אינן קודש:** הא שקלים, קדשו. אמר רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון, בין אלו ובין אלו לא קדשו. תני, גר בזמן הזה, צריך להביא קינו ריבעת כסף. אר"ש, ביטלה ר' יוחנן בן זכאי מפני התקלה. מהו מפני התקלה? כהדא דתני, אין מקדישין, ולא מעריכין, ולא מחרימין, ולא מגביהין תרומות ומעשרות בזמן הזה. ואם הקדיש או העריך או החרים או הגביה, הכסות, תישרף. הבהמה, תיעקר. כיצד? נועל בפניה הדלת והיא מתה מאיליה. והמעות ילכו לים המלח: עבר הגר והקדיש? מן מה דאמר ר"ש ביטלה ר' יוחנן בן זכאי מפני התקלה, הדא אמרה, עבר והקדיש קדשו. רבי יודה ענתודרייא בעי קומי רבי יוסי, הכא **גבי מעות הגר** את אמר קדשו, והכא **גבי שקלים** את אמר לא קדשו? [דף לג עמוד ב] א"ל, תמן **גבי שקלים**, לכך אין מקדישין לכתחילה, לפי שמצוה להקריב מתרומה חדשה. והיאך **יקדיש הא ה"ל ישנה**. והכא **גבי גר**, מאי אית לך למימר, וכי זה משנה אם אותו רבע דינר שהקדיש הגר ישנה היא לגבי הקדשות אחרים? הא קינו של גר אינו צריך חדשה לכן אם הקדיש קדוש. למה אם הקדיש שקלו לא קדוש? ויניחנה עד שיבנה בית המקדש? שמא יבנה הבית כבראשונה, ותתרם תרומת הלישכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן. והכא **גבי גר זה לא שייך כי מאי אית לך?** רב המנונא ורב אדא בר אהבה אמרו בשם רב, הלכה כר"ש

הדרן עלך פרק כל הרוקין וסליקא לה מסכת שקלים

